

INTRODUCERE

~~V02~~V03

Beneficiar al sub-măsurii 431.2 din PNDR 2007-2013, parteneriatul GAL Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor este un factor important în dezvoltarea dinamică a teritoriului.

Succesul implementării programului LEADER 2007-2013 reflectă capacitatea de dezvoltare la nivel local, colaborarea armonioasă a partenerilor publici și privați, implicarea necondiționată a tuturor actorilor locali. Inițiativele susținute nu ar fi putut prinde viață fără ajutorul LEADER, demonstrând astfel importanța și efectul de levier al acestui program. Sprijinul financiar rambursat efectiv beneficiarilor de proiect a reprezentat 88,95% din valoarea publică alocată inițial de 2.285.000 euro, sectorul privat consumând peste 65% din fondul alocat.

Potențialul beneficiar în noua perioadă programatică LEADER, parteneriatul este garanția unei dezvoltări durabile, coerente și sinergice a teritoriului, urmărind îndeplinirea unei viziuni comune.

Teritoriul dispune de atu-uri incontestabile, se bazează pe un potențial și resurse locale ce trebuie conservate și puse în valoare, dorind să-și afirme atractivitatea și, în același timp, să poată îmbunătăți condițiile de viață pentru locuitorii săi.

Experiența acumulată susține parteneriatul în ceea ce privește implementarea unei noi strategii LEADER. Instrument de intervenție în reducerea dezechilibrelor economice și sociale la nivel de teritoriu, noua strategie va soluționa nevoi reale, printr-o abordare inovatoare și specifică, de jos în sus, completând efectele implementării strategiei anterioare.

Viziunea parteneriatului răspunde obiectivelor de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020, principalele obiective previzionate conduc la atingerea unor deziderate ca reducerea sărăciei și dezvoltarea economică a teritoriului, creșterea viabilității exploatațiilor și a tuturor tipurilor de agricultură și promovarea tehnologiilor inovatoare, promovarea și valorificarea potențialului teritoriului, precum și îmbunătățirea condițiilor de viață și favorizarea incluziunii sociale.

Astfel, pot fi continuate în SDL 2014-2020 o parte dintre acțiunile din SDL 2007-2013 care au adus plus-valoare în teritoriu și pot fi abordate și unele acțiuni noi. Mai mult, parteneriatul a decis să multiplice și promoveze conceptul LEADER în abordarea inovativă a unor probleme specifice teritoriului (ex. incluziunea socio-economică a cetățenilor români de etnie romă din teritoriul GAL).

Principalele obiective de dezvoltare rurală previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER 2014-2020 în teritoriu sunt *Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă și Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL*. Măsurile propuse în SDL contribuie în mod direct la îndeplinirea obiectivelor, priorităților și DI ale UE în materie de dezvoltare rurală și implicit, la domeniile de intervenție ale acestora.

Strategia stabilește obiective de dezvoltare generatoare de valoare adăugată; în SDL nu există nici o măsură dedicată adresată partenerilor publici, noua SDL încurajând sectorul privat, dezvoltarea economică a teritoriului și crearea de locuri de muncă.

SDL urmărește dezvoltarea sectorului economic în acord cu potențialul teritoriului și resursele umane existente (în special persoane defavorizate și minorități), precum și competitivitatea agriculturii în strânsă legătură cu stimularea tinerilor și dobândirea unor competențe.

Măsurile propuse crează un instrument de dezvoltare compact, complementar și sinergic ce reflectă nevoile teritoriului, având ca scop:

- Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL;
- Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;
- Reducerea riscului de excluziune socială;
- Punerea în valoare a patrimoniului de mediu, cultural și turistic;
- Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale;
- Creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL;
- Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne;
- Creșterea productivității terenurilor;
- Creșterea valorii adăugate a produselor pomicole prin procesarea lor;
- Reîntinerirea generațiilor de fermieri;
- Cunoștințe adecvate în rândul tinerilor fermieri.

Parteneriatul este deschis proiectelor ce vizează cooperarea, intenționând să implementeze acțiuni și activități specifice care să contribuie la îndeplinirea priorităților strategice. Intențiile de cooperare se vor materializa atât la nivel național, cât și transnațional, parteneriatul bazându-se pe experiența și succesul unui proiect deja implementat cu GAL Pays de la Vallée de Montluçon et du Cher (Franța), proiect exemplu de bună practică în rețeaua internațională *LEADER*¹.

Proiectele de cooperare vor viza acțiuni care să contribuie la îndeplinirea obiectivelor din SDL, urmărind să valorifice și promoveze resursele și specificul local, facilitând accesul la informații și idei noi, la stimularea și sprijinirea inovării și la dobândirea unor noi aptitudini.

Funcție de condițiile din apelurile de selecție care vor fi inițiate de AM PNDR pentru SM 19.3, parteneriatul va decide solicitarea de asistență tehnică pregătitoare sau sprijin și consiliere în mod special de la RNDR / REDR.

---

¹<http://www.reseaurural.fr/territoires-leader/cooperation/recherche/aventures-jeux-europ%C3%A9ennes>

Cap.I. Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

I.1. Un amplasament geografic favorabil

Teritoriul Făgărașul de Sud - Ținutul Posadelor este concentrat în partea de nord-vest a Județului Argeș și este dispus geografic de la N la S pe văile râurilor Bratia, Doamnei, Vâlsan, Argeș și Topolog. Partea de nord a teritoriului are graniță comună cu Județele Brașov și Sibiu, la nord - vest cu Județul Vâlcea, la nord - est se învecinează cu comunele Rucăr, Lerești,

- teritoriu concentrat
- dispunere unitară de la N la S
- teritoriu încadrat de două orașe - poli de dezvoltare
- rețea rutieră și feroviară reprezentativă
- acces facil în teritoriu

Albeștii de Muscel, la est cu orașul Câmpulung comunele Bughea de Sus, Bughea de Jos și Schitu Golești, la sud cu comunele Coșești, orașul Curtea de Argeș și comuna Ciofrângenii, iar la vest cu comuna Șuici și județul Vâlcea (a se vedea Anexa 5 - Harta administrativă și geografică a teritoriului). Teritoriul este încadrat de două mari aglomerări urbane

(orașele Curtea de Argeș și Câmpulung - ce sunt și poli de dezvoltare ai teritoriului), fiind deservit de o semnificativă rețea rutieră (drumuri comunale, județene, naționale) și dispunând de acces feroviar prin liniile ce ating cele două orașe învecinate. Distanța relativ scurtă față de orașele Pitești, Râmnicu-Vâlcea și Brașov, cât și existența autostrăzii A1 București - Pitești reduc timpul de acces în teritoriu la maxim 2 ore.

I.2. Populație și suprafață

Din datele furnizate de INSSE Argeș, teritoriul are (conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011) o populație de 61.306 locuitori și o suprafață de 1.772,5 km², rezultând o densitate de 34,6 locuitori / km² (a se vedea Anexa 2 - Fișa de prezentare a teritoriului și Adresa INS - Direcția Județeană de Statistică Argeș nr.13646 /4.12.2015).

- 61.306 locuitori - 10 % din populația județului Argeș
- 1.772,5 km² suprafață - 26 % din suprafața județului Argeș
- 34,6 locuitori / km²

I.3. Omogenitate și coerență teritorială

Teritoriul GAL este un teritoriu periurban, caracterizat de diferite dinamici ce conferă acestuia coerență și omogenitate: spațiale (induse de tipologia teritoriului: amplasare pe văile unor râuri, de la nord la sud); peisagistice (datorate patrimoniului cultural și natural); economice și agricole (ce concentrează mică industrie, meșteșuguri, activități de creștere a animalelor, pomicultură, exploatarea lemnului); turistice și rezidențiale (identitate arhitecturală, identitate și diversitate în obiceiuri și tradiții).

I.4. Caracteristici geografice, mediu și climă

Formele de relief și altitudinile sunt condiționate de structura geologică, de existența lanțului muntos Făgăraș și zona subcarpatică, depresionară, cu dealuri înalte și văi adânci create de rețeaua hidrografică. Clima este temperată, cu temperaturi mai scăzute decât media națională (temperaturi medii anuale cuprinse între 5-10°C). Intensitatea vânturilor este redusă (3-5 m/s); precipitațiile, printre cele mai bogate din țară, ajung până la 1.400 mm în zona alpină. Tipurile de soluri întâlnite sunt silvestre submontane, pseudo-rendzine, soluri negre de fâneață și soluri aluviale folosite ca teren arabil. Vegetația teritoriului se încadrează în zona pădurilor de foioase ce ocupă zona de munte (sub 1.200 - 1.000 m). Vegetație pomicolă cultivată preponderent: prun, măr, păr, vișin, cireș, nuc, gutui. Flora este specifică zonei de munte și de deal, regăsind din belșug plante medicinale. Faună reprezentativă, printre care monumente ale naturii, precum capra neagră,

acvila, cocoșul de munte, etc. Fauna acvatică: în raul Vâlsan, pe cursul mijlociu, trăiește aspretele, monument al naturii - sit Natura 2000. Teritoriul este traversat de cele mai importante râuri din județ atât ca debit de apă, cât și lungime: Râurile Argeș, Doamnei, Vâlsan, Topolog, Capra și Buda.

La nivelul teritoriului analizat se identifică 5 zone de importanță comunitară Sit Natura 2000² (ROSCI0122, ROSCI0258, ROSCI0268, ROSCI0381 și ROSCI0381), în care sunt cuprinse suprafețe din 13 comune din totalul de 19 câte alcătuiesc teritoriul, iar un număr de 6 comune au suprafețe în cel puțin două zone. Mai întâlnim o arie de importanță avifaunistică (UAT Arefu) și 4 zone cu valoare naturală ridicată (zone HNV)³.

1.4.2. Demografie

Teritoriul are o populație în descreștere, cu o structură demografică comparabilă cu nivelul național. În perioada 2011 - 2014, luând ca bază de calcul datele înregistrate la INS la 1 iulie 2014, populația cu domiciliu în teritoriul GAL cunoaște o evoluție negativă. Astfel, raportat la anul 2011, scăderea înregistrată în 2012 este de 0,45%, scăderea înregistrată în 2013 este de 1,07%, ajungând la nivelul anului 2014 la 1,52%⁴.

Din totalul populației cu domiciliu în teritoriul GAL, 58,88% reprezintă populație având vârsta între 19 și 65 ani, iar 21,57% reprezintă populație cu vârsta până la 19 ani. Se poate aprecia, astfel, o capacitate crescută a forței de muncă.

Din punct de vedere al etniilor, se constată o populație majoritar română și existența unor mici comunități de etnici romi. Localitățile care la nivelul anului 2011 aveau în componență comunități semnificative de romi sunt Aninoasa, Berevoiești, Pietroșani și Vlădești. Numărul locuitorilor de etnie romă este de 2.268 locuitori, reprezentând un procent de 3,7% din total populație. Nevoile identificate în comunitatea romă coincid cu cele identificate la nivel național (*locuințe nesigure și suprapopulate, analfabetism, căi de acces improprie, șomaj, lipsa oportunităților de angajare, acces redus la servicii medicale, etc*). **Se demarcă pasivitatea și lipsa implicării în rezolvarea propriilor probleme.**

1.4.3. Infrastructura de bază

90% din localitățile teritoriului beneficiază de rețele de alimentare cu apă (14 UAT-uri în care sunt finalizate rețele de distribuție a apei, lungimea rețelei fiind 310,40 km din 2.866.6 km, reprezentând un procent de 10,74% din lungimea rețelei la nivelul județului Argeș⁵ și 3 UAT-uri în care lucrările sunt în curs de execuție - *Domnești, Nucșoara, Pietroșani*).

Rețeaua de canalizare - în anul 2011, conform INS, teritoriul figura cu rețea de canalizare a apelor uzate numai localitatea Braduleț, iar în anul 2014 au fost puse în funcțiune rețelele de canalizare în

- 90% din localități au rețele de alimentare cu apă finalizate și 31% au rețele de canalizare;
- Rețea de iluminat public la nivelul întregului teritoriu;
- Rețea de telefonie și internet bine dezvoltată.
- Rețea integrată de colectare a deșeurilor și operatori privați în toate localitățile;
- Infrastructură de sănătate subdimensionată.

²Lista-ariilor-naturale-protejate-Natura-2000 - Anexa la Ghidul solicitantului pentru participarea la selecția strategiilor de dezvoltare locală

³Lista-zonelor-cu-valoare-naturală-ridicată-HNV - Anexa la Ghidul solicitantului pentru participarea la selecția strategiilor de dezvoltare locală

⁴Sursa INS - fișe localități

⁵Sursa - INSSE - Baze de date statistice - GOS106B - Rețea de apă

în localitățile Cepari, Cicănești și Valea Danului⁶, iar în prezent se lucrează la rețele de canalizare în Nucșoara și Domnești. Din strategiile de dezvoltare locală a localităților componente, rezultă că și celelalte localități sunt în curs de realizare a investițiilor în rețele de alimentare cu apă și canalizare. *Rețelele de iluminat* public sunt funcționale în toate localitățile, unele chiar la standarde moderne (lămpi cu led), gradul de electrificare fiind de 100%. *Rețeaua de alimentare cu gaz* este prezentă în 4 localități; solicitările de racordare sunt nesemnificative, având în vedere că majoritatea locuințelor folosesc ca și sursă de încălzire lemnul existent în teritoriu. *Gospodărirea deșeurilor* - proiectul la nivel județean (Managementul integrat al deșeurilor solide în jud. Argeș) acoperă integral teritoriul GAL din acest punct de vedere. Suplimentar, există operatori autorizați ce colectează deșeurile din fiecare localitate. *Infrastructura de telefonie și internet* - teritoriul se află în zona de acoperire a tuturor operatorilor de telefonie mobilă și fixă. *Sănătate* - serviciile medicale destinate populației sunt reprezentate de un număr de 39 cabinete medicale de familie, 2 spitale, 1 ambulatoriu, 6 cabinete stomatologice și 8 laboratoare medicale; raportat la numărul de locuitori, putem spune că serviciile de sănătate sunt subdimensionate.

1.4.5. Infrastructură socială

Datele furnizate de DJS Argeș relevă la nivelul anului 2011 o structură a populației ocupate de 30.338 salariați și o pondere de 42,16% a salariaților în populația ocupată, respectiv o poziționare cu 25,74% sub media națională. Un procent relativ mare, respectiv 7,83% din populația angajată reprezintă salariații din cadrul autorităților publice, 1 din 12 angajați lucrând în acest sector.

Din documentul suport "Lista UAT-urilor cu valorile IDUL corespunzătoare" rezultă că în 42% din localitățile teritoriului (localitățile Aninoasa, Berevoești, Brăduleț, Cepari, Mușătești, Nucșoara, Sălătrucu, Tigveni) indicii de dezvoltare umană locală se situează sub pragul de 55 (*sursa-www.madr.ro-Localități cu IDU mai mic de 55*). Un procent de 42,15% din populația ocupată are statut de salariat/angajat și numai 0,27% reprezintă angajatorii la nivel de teritoriu. Îngrijorător este numărul

- Număr salariați sub media națională
- Număr redus de persoane cu statut angajat
- 42% din teritoriu este inclus în lista UAT-urilor sarace
- Nivel ridicat al lucrătorilor pe cont propriu și fără remunerație
- Număr elevi în continuă scădere
- Procent mic de absolvenți de liceu -21,94%
- Rata abandon școlar în creștere-10,64% în anul 2014
- Servicii sociale inadecvate

lucrătorilor pe cont propriu (30,34%) și a celor fără remunerație (27,15%). Numărul șomerilor la nivelul anului 2011 (1369 persoane) reprezintă un procent de 2,23% din populația aptă de muncă (comparabil cu nivelul județean). Din datele furnizate de DJS Argeș, la nivelul anului 2011, numărul tinerilor (elevi și studenți) cuprinși într-o formă de învățământ era de 8.810⁷ de persoane, reprezentând 29,76% din totalul populației inactive. Așa cum arată cifrele puse la dispoziție de DSJ Argeș, rata abandonului școlar după ciclul primar este în continuă creștere începând cu anul 2012, ajungând în anul 2014 la 10,64%.

Structura populației rezidente (stabile) de 10 ani și peste, care a absolvit o instituție de învățământ este distribuită astfel: absolvenți de învățământ superior 5,29%, absolvenți de

⁶Sursa - INSSE - Baze de date statistice - GOS110A - Canalizare

⁷Sursa INS - Centralizator - Fișa cu datele localității la recensământul populației și locuințelor 2011

școli postliceale și de maiștri 2,63%, absolvenți de școli profesionale și de ucenici 15,26%, absolvenți de liceu 21,94%. În cifre absolute, evoluția populației școlare pe niveluri de educație, cunoaște în perioada 2012-2014 o evoluție defavorabilă⁸, numărul elevilor fiind în continuă scădere.

Așa cum evidențiază “Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul județului Argeș, pentru perioada 2014-2020”, serviciile sociale la nivelul teritoriului analizat relevă un număr mic de organizații ce activează în teritoriu, tinerii aflați în dificultate se integrează cu dificultate în societate, programele pentru tinerii aflați în dificultate au eficiență redusă. Din cele 21 de organizații non-guvernamentale care activează la nivelul județului Argeș, cu activitate în domeniului asistenței sociale, doar o organizație activează în teritoriul GAL. Persoanele adulte cu dizabilități beneficiază la nivelul teritoriului de un Centru de Integrare și Terapie Ocupațională în Tigveni, care deservește tot județul Argeș.

I.4.6. Economia locală

Distribuția pe sectoare ale economiei naționale a persoanelor salariate se prezintă, în ordine crescătoare, astfel: agricultură, silvicultură și pescuit - 53,08% (16,103 persoane), industrie - 16,53% (5,016 persoane), construcții - 4,97% (1.509 persoane), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor - 4,58% (1.389 persoane), administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public - 3,22% (976 persoane), învățământ - 2,33% (694 persoane), sănătate și asistență socială - 2,29(694 persoane), transporturi, depozitare, informații și comunicații - 2,15% (651 persoane)⁹. Numărul întreprinderilor active la nivelului 2011 este de 579¹⁰ de întreprinderi. Sectoarele preponderente, după codul CAEN, în ordine descrescătoare, se prezintă astfel: 139 de întreprinderi cu cod CAEN - “Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor”, 77 de întreprinderi cu cod CAEN - “Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite” și 41 de întreprinderi având codurile CAEN “Silvicultură și exploatare forestieră” și “Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete”. Dacă în anul 2011, întreprinderile active au generat o cifră de afaceri de cca. 518¹¹ milioane lei, în anul 2013 cifra de afaceri a întreprinderilor active înregistrează o contracție de 1,62% ajungând la cca. 506 milioane lei. Majoritatea locuitorilor din teritoriul GAL activează în sectorul agricol și în sectorul comerțului și parțial pe sectorul prelucrării primare a lemnului.

- 53,08% din populația ocupată lucrează în agricultură
- Sector industrial slab reprezentat ; domeniul majoritar al întreprinderilor active este *Comerț cu amănuntul*
- Număr întreprinderi active în creștere
- Cifra de afaceri în contracție

⁸ Fișele localităților pentru anii 2011, 2012, 2013 și 2014 - Direcția Județeană de Statistică Argeș

⁹ Fișa cu datele localităților la recensământul populației și locuințelor 2011 - Direcția Județeană de Statistică Argeș

¹⁰ Fișele localităților pentru anii 2011, 2012, 2013 și 2014 - Direcția Județeană de Statistică Argeș

Agricultură - Teritoriul GAL este un teritoriu preponderent agricol. În conformitate cu datele statistice (RGA 2010), fondul funciar reprezintă un procent de 71,22% din totalul suprafeței teritoriului, din care: 35,61% suprafață agricolă (63.096 Ha), 3,67% suprafață arabilă (6.489 ha), 19,24% suprafață pășunabilă (34.081ha), 9,25% suprafață fânețe (16.380 ha) și 3,47% livezi și pepiniere (6.146 ha). După clasa de mărime a suprafeței agricole utilizate (*tabel 5a - RGA 2010 - rezultate definitive*), dimensiunile exploatațiilor (28.188 exploatații) se prezintă astfel: 16.919 exploatații cu suprafață până la 1ha (60%), 10.633 exploatații cu suprafață între 1 și 5 ha (37,73%), 491 exploatații cu suprafață între 5 și 10 Ha (1,75%), 145 exploatații cu suprafață mai mare de 10 Ha (0,52%). Conform aceleiași surse de date, 34,46% din totalul exploatațiilor agricole (9712 exploatații) nu dețin personalitate juridică (*tabel 37c - RGA 2010 - șeful exploatației agricole fără personalitate juridică pe localități*). 662 exploatații dețin numai efective de animale (*preponderent bovine, ovine și porcine - tabel 12.a RGA 2010 - efectiv număr animale pe specii*), 969 sunt cointerestate numai în agricultură și 18.358 exploatații sunt mixte. Gradul de echipare cu echipamente specifice este foarte mic (*conform RGA 2010 - tabel 30a - număr exploatații agricole care au utilizat mașini și echipamente agricole*). Exploatațiile pomicole (15.203 exploatații) gestionează în principal plantații de măr (36,62%) și prun (56,70%) - *tabel 9a6 - Exploatații agricole (număr) cu exploatații pomicole - RGA 2010*. Nivelul de instruire (*tabel 38a - RGA 2010 - Șeful exploatației agricole după nivelul de instruire*) se prezintă astfel: 28.465 persoane numai cu experiență practică agricolă, 168 persoane cu pregătire agricolă de bază și 47 persoane cu pregătire agricolă completă. Din totalul de 53.849 persoane care au lucrat în agricultură (raportat la o populație totală a teritoriului de 61.306 persoane) 25,77% au vârsta peste 65 ani, 36,21% au vârsta între 45 și 65 ani și 37,45 % au vârsta de până în 45 de ani.

- teritoriu preponderent agricol
- 60% din exploatațiile agricole au dimensiuni de până într-un Ha
- o treime din exploatațiile existente nu au personalitate juridică
- peste 65% din exploatații au caracter mixt
- grad de echipare cu echipamente redus
- sector pomicol dezvoltat, în special speciile măr și prun
- nivel de instruire foarte redus
- o treime din populația teritoriului a desfășurat activități agricole
- procentaj mic al tinerilor ocupați în domeniul agricol

Patrimoniu natural, arhitectural și cultural. Turism, agroturism și produse locale.

În teritoriul analizat se regăsesc 131 monumente istorice, dintre care 92 sunt de categoria A (de importanță națională și universală) și 49 de monumente sunt de categoria B (de importanță locală)¹⁰. Cultura oferă identitate locală prin obiceiurile, tradițiile, evenimentele culturale care se organizează periodic în tot teritoriul etc.; istoria locală este de invidiat. **Turismul și agroturismul** din teritoriu au o dinamică pozitivă în ultimii ani (numărul de înnoptări a crescut cu 500% în ultimii 5 ani) și pot reprezenta o sursă importantă de dezvoltare economică. 45,71% din produsele atestate tradițional la nivelul județului Argeș sunt ale producătorilor din teritoriu.

- patrimoniu natural de excepție
- patrimoniu cultural de excepție
- turism și agroturism în expansiune
- produse locale de notorietate

¹⁰<http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-AG.pdf> - LMI2015

Cap. II. Componenta parteneriatului

Parteneriatul reunește un număr de **61 parteneri**¹², dintre care **22 din sectorul privat, 19 reprezentanți ai societății civile, o persoană fizică relevantă și 19 autorități publice locale** (toate cele 19 UAT-uri din teritoriul GAL). Componenta parteneriatului d.p.d.v. al reprezentării sectoarelor de interese prezentată în Anexa 3 la SDL. Acordul de parteneriat este prezentat în Anexa 1 la SDL. HCL-urile și alte documente justificative ale membrilor parteneriatului sunt prezentate în Anexa 7 la SDL.

Din cei 61 parteneri, 32 sunt membri fondatori ai Asociației GAL Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor, iar dintre aceștia, 12 sunt beneficiari ai SDL 2007-2013, constituind un exemplu de bună practică atât pentru comunitatea lor, cât și pentru întreg teritoriul GAL. Din cei 29 de parteneri nou cooptați, 3 sunt beneficiari ai SDL 2007-2013, iar restul și-au manifestat interesul de implicare în elaborarea și implementarea SDL 2014-2020. Activitatea tuturor celor 61 de parteneri este relevantă la nivelul teritoriului, fiind activ implicați în dezvoltarea acestuia. Parteneriatul reunește 5 noi UAT-uri și 5 parteneri din sectorul privat și 2 parteneri aparținând societății civile din aceste UAT-uri. Componenta descrisă denotă un parteneriat echilibrat și reprezentativ pentru teritoriu.

În contextul măsurii 19 din PNDR 2014-2020, interesul comun al partenerilor îl reprezintă dezvoltarea durabilă și integrată a teritoriului, prin colaborare și implicare participativă, în spiritul LEADER.

II.1. Interesul în dezvoltarea teritoriului a celor 22 de parteneri din sectorul privat este legat de diversificarea și dezvoltarea activităților agricole și non-agricole, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea performanței economice, o mai bună orientare spre piață. Partenerii din sectorul privat sunt reprezentativi la nivel de UAT, fiind recunoscuți ca exemplu de bună practică atât în domeniul lor de activitate, cât și în implicarea în dezvoltarea comunității. Aceștia au susținut activ echipa de elaborare a SDL, cu expertiză și recomandări din domeniul lor de activitate.

II.2. Interesul și implicarea în dezvoltarea teritoriului a celor 19 reprezentanți ai societății civile.

Obiectul principal de activitate al acestora este divers la nivelul teritoriului: 9 organizații desfășoară activitate în sectorul agricol (pomicultură, zootehnie, agricultură), una în domeniul protecției mediului (<http://www.ecomontan.ro>, beneficiar de POS Mediu 2007-2013, aferent teritoriului GAL), 2 în domeniul asistenței sociale (exemplu: <http://czparaschiva.do.am>, beneficiar de fonduri norvegiene), una în domeniul asistenței medicale, una în domeniul activităților sportive, una în domeniul drepturi și libertăți, una în domeniul turismului și 3 pentru tineri, femei și minorități locale (exemplu: <http://cmim.ro/proiecte>, beneficiar de PO SDRU 2007-2013).

Toate aceste forme asociative au obiectul activității în concordanță cu specificul teritoriului, prezentat în cadrul analizei diagnostic.

Aceste 19 organizații au susținut activ echipa de elaborare a SDL, cu expertiză și recomandări din domeniul lor de activitate, în special în analiza diagnostic, analiza SWOT, identificarea nevoilor reale din comunități și elaborarea fișelor de măsuri. Două organizații nou afiliate aduc parteneriatului expertiză în două noi domenii de activitate, respectiv asistență socială și minorități locale. Implicarea acestor organizații în parteneriat vizează

---

¹² Anexa 3 – Componenta parteneriatului

extinderea la nivelul teritoriului GAL a expertizei dobândite de acestea la nivelul comunității, inclusiv în calitate de potențiali beneficiari.

II.3. Interesul și implicarea în dezvoltarea teritoriului a persoanei fizice relevante pentru teritoriu.

Dna. Vergina Chirițescu este locuitor al comunei Domnești. Este cercetător științific gradul III la Academia Română, Institutul de Economie Agrară, având domeniile de competență: economie și dezvoltare rurală, turism rural și agroturism, economie agroalimentară, microeconomie rurală, legislație agricolă și agroturistică. Totodată, este și lector universitar colaborator în cadrul Universității Titu Maiorescu din București. Anexăm scrisoare de intenție care relevă interesul dnei. Chirițescu de a se implica în dezvoltare socio-economică a comunității. Având în vedere calificările, specializările și experiența profesională a dnei Chirițescu menționate în CV-ul anexat, parteneriatul a decis ca fiind oportună implicarea dânzei ca persoană fizică relevantă pentru teritoriu.

II.4. Interesul și implicarea în dezvoltarea teritoriului a celor 19 autorități publice locale.

14 parteneri publici au experiența colaborării în contextul dezvoltării teritoriului, acumulată în cadrul implementării cu succes a SDL 2007-2013. Datorită modului în aceștia s-au implicat în dezvoltarea teritoriului și conștientizând beneficiile implementării unei SDL în cadrul unui parteneriat solid, iar 5 noi parteneri publici și-au manifestat interesul de a se alătura acestuia.

Experiența individuală a fiecărui UAT în parte, datorată implementării unor proiecte finanțate prin PNDR 2007-2013, constituie o bază solidă pentru succesul implementării SDL 2014-2020. Nu în ultimul rând, implicarea partenerilor publici se datorează și interesului de a atinge obiectivele menționate în strategiile proprii de dezvoltare.

După domeniile în care activează, structura parteneriatului se prezintă astfel:

- 19 unități administrativ-teritoriale (31,15%);
- 13 parteneri (21,32%) care își desfășoară activitatea în domeniul agricol (pomicultură, agricultură, zootehnie, acvacultură, creșterea animalelor);
- 8 parteneri (13,12%) în domeniul social (cultural religios, mediu, femei, tineri, minorități);
- 6 parteneri (9,84%) în domeniul serviciilor (medicale, întreținere peisagistică);
- 6 parteneri (9,84%) în domeniul comerț;
- 5 parteneri (8,20%) în domeniul producției și depozitari;
- 2 parteneri (3,28%) în domeniul activități recreative și articole tradiționale;
- 1 partener (1,64%) în domeniul activități sportive; 1 partener (1,64%) persoană fizică relevantă în domeniul economie și dezvoltare rurală, turism rural și agroturism, economie agroalimentară, microeconomie rurală, legislație agricolă și agroturistică.

Structura parteneriatului este în concordanță cu domeniul majoritar de activitate la nivel de teritoriu, respectiv agricultura.

CAPITOLUL III: Analiza SWOT

Analiza SWOT este realizată la nivelul întregului teritoriu, în baza analizei diagnostic și raportat la situația existentă la momentul elaborării ei, în scopul identificării elementelor definitorii în ceea ce privește teritoriul, populația, activitățile economice, organizarea instituțională și socială și alte elemente care reies din analiza diagnostic ca fiind elemente specifice teritoriului. Toate acestea se regăsesc direct sau indirect în prioritățile, domeniile de intervenție și măsurile din SDL. Elementele analizei SWOT se bazează pe indicatori comuni de context, indicatori de context specifici PNDR sau sunt susținute de justificări furnizate de analiza diagnostic. Analiza SWOT ține cont de experiența implementării și evaluării SDL 2007-2013, în sensul că rezultatele SDL 2007-2013 au fost încorporate în SDL 2014-2020 (pus accent pe lecțiile învățate în perioada 2007-2013 și pe continuarea sprijinirii acelor măsuri care au avut un impact pozitiv la nivelul teritoriului GAL în implementarea SDL 2007-2013). Analiza SWOT permite identificarea și evaluarea nevoilor prioritare de dezvoltare locală specifice teritoriului GAL, în analiza SWOT existând justificarea nevoilor selectate la nivelul teritoriului GAL. Aceste nevoi sunt transpuse în măsurile SDL, în sensul că sprijinul care va fi acordat în cadrul măsurilor va contribui la satisfacerea nevoilor, ceea ce asigură coerența internă a SDL. Formularea nevoilor de dezvoltare locală ale teritoriului a avut în vedere experiența SDL 2007-2013. Nevoile selectate sunt considerate prioritare pentru intervenția prin SDL și vor fi susținute prin măsurile propuse. Celelalte nevoi vor putea fi abordate în mod complementar prin FESI 2014-2020, conform Acordului de Parteneriat și programelor de finanțare națională. Au fost luate în calcul și prioritățile transversale: mediu, inovare, schimbări climatice.

3.1. TERITORIU (caracteristici geografice - izolare - deservire - infrastructuri, centre de interes - patrimoniu - cultură - mediu înconjurător) - *elemente definitorii*

<u>Puncte tari</u> Teritoriu situat într-o regiune cu mare potențial de dezvoltare, încadrat de două orașe - poli de dezvoltare (Curtea de Argeș și Câmpulung Muscel). Teritoriu concentrat, cu acces la zonele urbane și la rețele rutieră (drumuri comunale, județene, naționale) și feroviară semnificative. Acces facil în teritoriu. Patrimoniu natural, cultural și istoric bogat și divers (inclusiv obiective incluse în patrimoniul UNESCO), cu mare potențial de dezvoltare. Suprafețe agricole semnificative cu înaltă valoare naturală (HNV) gestionate în mod tradițional, care contribuie la conservarea biodiversității. Pondere ridicată a zonelor importante d.p.d.v. al protecției mediului (arii naturale protejate, situri Natura 2000). Soluri și climă propice dezvoltării pomiculturii.	<u>Puncte slabe</u> Patrimoniu natural, cultural și turistic insuficient pus în valoare.
<u>Oportunități</u> Atractivitatea teritoriului din perspectiva disponibilității și	<u>Amenințări</u> Rețeaua de drumuri județene

<p>calității resurselor naturale (biodiversitate, apă, sol, peisaj) și a zonelor HNV, Natura 2000.</p> <p>Programele de finanțare europene 2014-2020.</p> <p>Tendința de creștere a turismului durabil - vacanțe active în natură.</p> <p>Diversitatea teritoriului ca punct de atracție (peisaje naturale, cultură, istorie, gastronomie).</p>	<p>necesită reparații și modernizări.</p> <p>Zonele limitrofe teritoriului GAL care pot atrage turiștii și investitorii.</p>
---	--

Nevoi prioritare de dezvoltare locală identificate, specifice teritoriului GAL:

N4. Punerea în valoare a patrimoniului de mediu, cultural și turistic.

3.2. POPULAȚIE (demografie - populația activă - îmbătrânire - nivel de instruire - cunoștințe și competențe specifice teritoriului) - *elemente definitorii*

<p><u>Puncte tari</u></p> <p>Interes ridicat al tinerilor de a activa în domeniul agricol.</p> <p>Pondere ridicată a populației active disponibile.</p> <p>Forță de muncă disponibilă.</p>	<p><u>Puncte slabe</u></p> <p>Pondere salariaților din total populație ocupată este sub cea la nivel național.</p> <p>Pondere redusă a tinerilor până în 40 de ani (33,8%).</p> <p>Număr de locuri de muncă existente sub nevoile populației active disponibile (42,15% din populația ocupată are statut de angajat).</p> <p>Nivel redus de instruire în domeniul agricol (în special în rândul tinerilor).</p> <p>42,10% din UAT-urile din teritoriu au IDUL sub 55.</p> <p>Procent mare al fermierilor în vârstă.</p>
<p><u>Oportunități</u></p> <p>Programele de finanțare europene 2014-2020, pentru dezvoltarea de afaceri și formare profesională.</p>	<p><u>Amenințări</u></p> <p>Trend demografic negativ - populație în scădere (în special tineri) și în curs de îmbătrânire.</p> <p>Grad de mobilitate crescut al tinerilor către mediul urban datorat lipsei oportunităților profesionale și a locurilor de muncă.</p> <p>Nivel scăzut al oportunităților de angajare în teritoriu.</p>

Nevoi prioritare de dezvoltare locală identificate, specifice teritoriului GAL :

N1. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL;

N11. Reîntinerirea generațiilor de fermieri;

N12. Cunoștințe adecvate în rândul tinerilor fermieri.

3.3. ACTIVITĂȚI ECONOMICE (sector primar - sector secundar - sector terțiar - servicii-turism) - *elemente definitorii*

<p><u>Puncte tari</u></p> <p>Teritoriu preponderent agricol, diversificat (agricol, arabil, pășuni, fânețe, livezi).</p> <p>Resurse agricole și non-agricole de calitate.</p>	<p><u>Puncte slabe</u></p> <p>Predomină exploatațiile agricole sub 1 ha, specifice zonei montane.</p> <p>Număr mare de ferme mici (de subzistență și semisubzistență) care utilizează o mare pondere din SAU și o mare parte din forța de muncă.</p>
---	--

<p>Tradiție și notorietate în sectorul pomicol.</p> <p>Diversificarea infrastructurii agro-turistice și de agrement pentru consolidarea investițiilor realizate prin PNDR 2007-2013 ca precondiție a creșterii atractivității teritoriului.</p> <p>Interesul ridicat al firmelor din teritoriu pentru diversificarea activității în domenii non-agricole.</p> <p>Interesul ridicat al tinerilor pentru sectoarele agricol și non-agricol.</p> <p>Tradiție locală în creșterea animalelor, pomicultură și apicultură.</p> <p>Suprafață pomicolă reprezentativă și notorietate a teritoriului în acest sector.</p> <p>Exemple de bună practică existente în teritoriu.</p>	<p>Nivel insuficient de dotare cu utilaje/echipamente, uzate fizic și moral cu impact negativ în productivitate.</p> <p>Slaba dezvoltare a activităților non-agricole, care generează dependența populației de agricultura de subzistență.</p> <p>Infrastructura turistică sub potențialul teritoriului și nevoile consumatorilor.</p> <p>Disponibilități financiare reduse ale micilor antreprenori.</p> <p>Valorificare insuficientă a producției agricole și pomicole.</p> <p>Plantații pomicole îmbătrânite.</p> <p>Număr redus de unități de procesare produse pomicole în raport cu potențialul.</p> <p>Nivel scăzut al productivității agricole.</p> <p>Sector non-agricol slab dezvoltat, sub posibilități.</p> <p>Sector economic majoritar în domeniul comerț cu amănuntul.</p> <p>Cifra de afaceri a IMM-urilor din teritoriu în contracție.</p> <p>Nivel scăzut al activității antreprenoriale.</p> <p>Număr foarte mare de lucrători pe cont propriu și fără remunerație majoritar în acest sector.</p> <p>Plantații pomicole îmbătrânite și tradiționale în regim neintensiv.</p>
<p><u>Oportunități</u></p> <p>Disponibilitatea unei piețe aflată în plină dezvoltare, care ar putea fi exploatată.</p> <p>Suținerea investițiilor din partea UE pentru modernizarea și restructurarea sectorului agricol, în vederea îmbunătățirii productivității și competitivității.</p> <p>Interesul tinerilor pentru activități în domeniul agricol și apicol.</p> <p>Diversificarea economiei teritoriului prin reducerea gradului de dependență față de agricultură.</p>	<p><u>Amenințări</u></p> <p>Riscul dezangajării fondurilor din cauza capacității limitate a potențialilor beneficiari de a realiza investiții.</p> <p>Mediul extern nestimulativ în ceea ce privește încurajarea investițiilor.</p> <p>Menținerea unui grad mare de fărâmițare a exploatațiilor agricole.</p> <p>Proceduri greoaie în obținerea autorizațiilor și avizelor care reduc interesul pentru finanțări nerambursabile.</p> <p>Schimbările legislative privind accesarea finanțărilor nerambursabile care accentuează riscul abandonării terenurilor agricole.</p> <p>Acces dificil al întreprinzătorilor la instrumente de creditare pentru dezvoltarea unei afaceri.</p>

Nevoi prioritare de dezvoltare locală identificate, specifice teritoriului GAL:

- N2. Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;
- N8. Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne;
- N9. Creșterea productivității terenurilor;
- N10. Creșterea valorii adăugate a produselor pomicole prin procesarea lor;

3.4. ORGANIZAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ (Organizare instituțională - activități asociative - ONG) - *elemente definitorii*

<p><u>Puncte tari</u></p> <p>ONG-uri din teritoriu care doresc să se implice activ în susținerea grupurilor vulnerabile.</p> <p>Partener GAL (www.cmim.ro), cu expertiză în proiecte de incluziune socio-economică a comunităților rome din teritoriu.</p> <p>Partener GAL (Asociația Paraschiva din com. Pietroșani), cu expertiză în proiecte de incluziune socială a grupurilor vulnerabile.</p> <p>Comunitățile rome sunt concentrate în partea de N-V a teritoriului.</p> <p>Delegați ai primăriilor cu atribuții în rezolvarea problemelor etniei rome.</p>	<p><u>Puncte slabe</u></p> <p>Infrastructură socială destinată persoanelor cu dizabilități insuficientă.</p> <p>Grad redus de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul teritoriului.</p> <p>Atitudine de indiferență, pasivitate din partea cetățenilor din teritoriu față de grupurile vulnerabile.</p> <p>Capacitate redusă a UAT-urilor de a gestiona problemele grupurilor vulnerabile.</p> <p>Lipsa de comunicare reală între grupurile vulnerabile și actorii locali din teritoriu.</p> <p>Pondere crescută a populației de etnie romă aflată în risc de sărăcie și excluziune socială.</p> <p>Lipsa implicării comunităților rome în rezolvarea propriilor probleme și în viața socială a comunităților.</p> <p>Inexistența unei organizări juridice formale sau informale a comunităților de romi.</p> <p>Lipsa unei expertize minimale în comunitățile de romi în ceea ce privește abordarea unor finanțări.</p>
<p><u>Oportunități</u></p> <p>Programele cu finanțare europeană (FESI 2014-2020) și națională pentru grupuri vulnerabile.</p> <p>Măsurile asumate și incluse în strategiile naționale de incluziune a grupurilor vulnerabile și a etniei rome.</p> <p>Posibilitatea înființării Grupurilor de Inițiativă Locală care să reprezinte interesele comunităților rome din comunele din teritoriu.</p>	<p><u>Amenințări</u></p> <p>Neutilizarea fondurilor destinate grupurilor vulnerabile din cauza capacității limitate a autorităților publice și a reprezentanților grupurilor vulnerabile de a implementa proiecte.</p> <p>Neadaptarea serviciilor sociale care pot fi oferite de organizații din afara teritoriului la cerințele grupurilor vulnerabile din teritoriu.</p>

Nevoi prioritare de dezvoltare locală identificate, specifice teritoriului GAL:

N3.Reducerea riscului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL.

N4.Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială pentru comunitățile rome din teritoriul GAL.

3.5. ALTE ELEMENTE SPECIFICE TERITORIULUI GAL (care se regăsesc direct sau indirect în prioritățile, măsurile și domeniile de intervenție stabilite în SDL) - *elemente definitorii*

<p><u>Puncte tari</u></p> <p>Gamă variată de produse locale, atestate ca</p>	<p><u>Puncte slabe</u></p> <p>Lipsa ofertelor integrate de promovare a</p>
--	--

<p>fiind tradiționale la nivel național. Tradiție puternică în creșterea animalelor, pomicultură și apicultură. Prima destinație turistică a Nordului județului Argeș. Produse locale autentice. Produse artizanale unicate. Produse meșteșugărești cu caracter de originalitate. Interesul crescut al consumatorului pentru produsele locale din teritoriu.</p>	<p>teritoriului (turism, tradiții, obiceiuri, produse locale, gastronomie) Potențial turistic și agroturistic insuficient valorificat. Organizare turistică căreia îi lipsește structurarea la nivel de teritoriu, puține conexiuni și legături între actorii locali din teritoriu, banalizarea istoriei și cadrelor naturale. Rețea de informare puțin dezvoltată și lipsă de vizibilitate a teritoriului. Slabă promovare și valorificare a produselor locale. Inițiative individuale nesustenabile și incorect coordonate, ce afectează vizibilitatea și eficacitatea ofertei teritoriului (produse locale).</p>
<p><u>Oportunități</u> Potențialul tehnologiei informaționale de a sprijini dezvoltarea teritoriului. Creșterea cererii pentru zonele în care se practică turismul rural, cu resurse culturale și naturale locale bogate. Promovarea identității locale. Promovarea și valorificarea potențialului teritoriului GAL.</p>	<p><u>Amenințări</u> Concurența altor teritorii limitrofe teritoriului GAL. Concurența produselor din import (fructe, lactate, carne). Tendința de comercializare a produselor obținute neprocesate/neprelucrate.</p>

Nevoi prioritare de dezvoltare locală identificate, specifice teritoriului GAL :

[N6. Valorificarea resurselor locale si promovarea specificitatii locale;](#)

[N7. Creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL;](#)

În fișele măsurilor sunt prezentate corelările dintre măsuri și nevoile prioritare de dezvoltare locală specifice teritoriului, identificate în analiza SWOT.

CAPITOLUL IV: Obiective, priorități și domenii de intervenție

În baza analizelor diagnostic și SWOT, și urmare a consultărilor cu toți partenerii relevanți din teritoriu (*actori cheie publici, privați, ONG*), au fost stabilite nevoile prioritare ale teritoriului:

- N1. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL;*
- N2. Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;*
- N3. Reducerea riscului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL;*
- N4. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială pentru comunitățile rome din teritoriul GAL;*
- N5. Punerea în valoare a patrimoniului de natural, cultural și turistic;*
- N6. Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale;*
- N7. Creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL;*
- N8. Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne;*
- N9. Creșterea productivității terenurilor;*
- N10. Creșterea valorii adăugate a produselor pomicole prin procesarea lor;*
- N11. Reîntinerirea generațiilor de fermieri;*
- N12. Cunoștințe adecvate în rândul tinerilor fermieri.*

Aceste nevoi au fost stabilite în cadrul analizei diagnostic și a atelierelor de lucru, având în vedere experiența implementării LEADER 2007-2013 (în sensul încorporării în SDL 2014-2020 a rezultatelor evaluării modului de implementare a SDL 2007-2013). Aceste nevoi considerate prioritare pentru SDL vor fi susținute prin măsurile propuse.

În baza nevoilor identificate, au fost stabilite obiectivele de dezvoltare rurală ale SDL:

ODR 1. Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă și

ODR 2. Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL.

Aceste obiective abordează 2 din cele 3 obiective strategice ale PNDR 2014-2020 *i) și iii)* fiind adaptate nevoilor și priorităților teritoriului, demonstrându-se caracterul integrat al SDL.

Îndeplinirea acestor obiective va fi realizată prin 2 priorități de dezvoltare rurală:

PDR1. Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

Justificare: Dezvoltarea activităților neagricole, punerea în valoare a ceea ce are valoros și competitiv teritoriul și creșterea valorii adăugate a produselor pomicole prin prelucrare/procesare sunt considerate motoare de dezvoltare economică a teritoriului GAL și generatoare de locuri de muncă. Acțiunile pentru integrarea minorității rome și susținerea infrastructurii sociale pot contribui la o dezvoltare echilibrată a comunităților din teritoriu.

Nevoile la care răspunde prioritatea: N1, N2, N3, N4, N5, N6, N8, N9 și N10.

Domeniile de intervenție care contribuie la prioritatea de dezvoltare rurală 1 sunt:

DI 1A Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă

Măsurile prevăzute a contribui la DI 1A sunt următoarele: **M1** - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole [art.19, alin.(1), lit.(b) din Reg.(UE) nr.1305/2013]; **M2** - Sprijin pentru activități non-agricole în teritoriul GAL [art.19, alin.(1), lit.(a), pct. (ii) din Reg.(UE) nr.1305/2013]; Măsurile M1 și M2 vor contribui la creșterea numărului de locuri de muncă din teritoriul GAL, în domenii care pot aduce creștere economică a teritoriului GAL.

DI 1B Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriul GAL.

Măsurile prevăzute a contribui la DI 1B sunt următoarele: **M4** - Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului; **M6** - Investiții în infrastructura socială a teritoriului; **M7** - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL, **M12- Dezvoltarea spațiului rural autentic și M13-Servicii sociale de calitate în teritoriul GAL.**

PDR2. Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii

Justificare: conform analizelor diagnostic și SWOT, în teritoriul GAL predomină suprafața agricolă, sectorul pomicol bucurându-se de notorietate și atractivitate. Creșterea sectorului agricol poate avea importanță în dezvoltarea economică a teritoriului GAL. Gradul relativ scăzut de dotare și tehnologiile depășite utilizate, au condus la scăderea interesului pentru exploatarea terenului, trecerea la alte ocupații decât cele agricole, exodul din teritoriu, în special a tinerilor.

Nevoile la care răspunde prioritatea: N2, N6, N8, N9, N10, N11 și N12.

Domeniile de intervenție care contribuie la prioritatea de dezvoltare rurală 2 sunt:

DI 2A Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea exploatațiilor agricole. Prin DI 2A urmărim creșterea competitivității exploatațiilor agricole prin dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile pentru modernizarea fermelor și îmbunătățirea calității activelor fixe.

Măsura prevăzută a contribui la DI 2A este următoarea: **M10** - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole [art.17 din Reg.(UE) nr.1305/2013].

DI 2B Stimularea reîntinerii generațiilor de fermieri. Prin DI 2B urmărim motivarea tinerilor de a se dezvolta din punct de vedere profesional în teritoriul GAL și contracararea fenomenului de îmbătrânire a fermierilor. Măsurile prevăzute a contribui la DI 2B sunt următoarele: **M8** - Sprijin pentru tinerii fermieri [art.19, alin.(1), lit.(a), pct.(i) din Reg.(UE) nr.1305/2013]. Intervenția prin această măsură vizează încurajarea familiilor tinere de a se stabili în teritoriul GAL ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei teritoriului în general; **M11** - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe [art.14 din Reg.(UE) nr.1305/2013]. Corelările obiectivelor de dezvoltare rurală, priorităților de dezvoltare rurală și domeniilor de intervenție din SDL cu cele din Regulamentul (UE) nr.1305/2013 sunt următoarele :

- ODR1 contribuie direct la Obiectivul de dezvoltare rurală iii) din Reg. (UE) nr.1305/2013 și ODR2 contribuie direct la Obiectivul de dezvoltare rurală i) din Reg. (UE) nr.1305/2013;
- PDR1 contribuie în mod direct la P6 din Reg. (UE) nr.1305/2013;
- DI1A contribuie în mod direct la DI6A) din Reg. (UE) nr.1305/2013;
- DI1B contribuie în mod direct la DI6B) din Reg. (UE) nr.1305/2013.
- PDR2 contribuie în mod direct la P2 din Reg.(UE) nr.1305/2013;
- DI2A contribuie în mod direct la DI2A) din Reg. (UE) nr.1305/2013;
- DI2B contribuie în mod direct la DI2B) din Reg. (UE) nr.1305/2013;

Măsurile propuse în SDL contribuie în mod direct la îndeplinirea obiectivelor, priorităților și DI ale UE în materie de dezvoltare rurală și implicit la domeniile de intervenție ale acestora.

SDL are caracter inovator prin abordarea întregului teritoriu, prin noile direcții strategice raportat la SDL 2007-2013 și prin măsurile incluse în SDL, unele noi pentru teritoriu.

În SDL nu există nici o măsură dedicată adresată partenerilor publici, noua SDL încurajând sectorul privat, dezvoltarea economică a teritoriului și crearea de locuri de muncă.

Logica intervenției în programarea SDL este prezentată mai jos.

Obiectivele de dezvoltare	Prioritățile de dezvoltare rurală	Domeniile de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
Obiectivul de dezvoltare rurală 1 (ODR1) - Dezvoltarea economică a teritoriului și crearea de locuri de muncă	Prioritatea de dezvoltare rurală 1 (PDR1)- Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale	DI 1A. Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă	M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	10 locuri de muncă create
			M2 - Sprijin pentru activități non-agricole în teritoriul GAL	7 locuri de muncă create
		DI 1B. Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriului GAL	M4 - Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului	număr de acțiuni sprijinite
			M6 - Investiții în infrastructura socială a teritoriului	populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite
			M7 - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților române din teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite
			M12-Dezvoltarea spațiului rural autentic	populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 5.000 persoane Cheltuielă publică totală: 529.577 euro (fonduri FEADR).
M13-Servicii sociale de calitate în teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite=10.000 persoane. Cheltuielă publică totală: 208.241.11 euro(fonduri EURI).			
Obiectivul de dezvoltare rurală 2 (ODR2) - Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL	Prioritatea de dezvoltare rurală 2 (PDR2) -Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii	DI 2A. Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea exploatațiilor agricole	M8 - Sprijin pentru tinerii fermieri	număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți
		DI 2B. Stimularea reîntinerii generațiilor de fermieri	M10 - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole	număr de exploatații agricole / beneficiari sprijiniți
			M11 - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe	număr de beneficiari direcți sprijiniți
Obiective transversale	Contribuția măsurilor la temele orizontale (mediu, climă, inovare) este prezentată în fișele măsurilor.			

Fișa măsurii M1

Denumirea măsurii: Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole

CODUL Măsurii: M1 / 1A / 6A

Tipul măsurii : INVESTIȚII
 SERVICII
 SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Potențialul de dezvoltare al teritoriului în domeniul activităților neagricole nu este exploatat la nivelul posibilităților oferite de teritoriu. Creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în teritoriul GAL poate fi realizată prin: *investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole, investiții pentru activități meșteșugărești, investiții legate de furnizarea de servicii, investiții pentru infrastructură în unitățile de primire turistică de tip agro-turistic, proiecte de activități de agrement, investiții pentru producția de combustibil din biomasă în vederea comercializării, care să conducă la crearea de noi locuri de muncă.*

Măsura vizează dezvoltarea activităților non-agricole din teritoriul GAL care ar conduce la sprijinirea creării și dezvoltării microîntreprinderilor și întreprinderilor mici în domenii non-agricole, contribuind la satisfacerea unei nevoi a teritoriului și anume *Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL (N1).*

Stimularea activităților de producție, serviciilor de agro-turism, sanitar-veterinare și medicale, în contextul sprijinirii inițiativelor private, răspund nevoii N2 - *Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate și contribuie la creșterea gradului de atractivitate al teritoriului, reducând astfel tendința rezidenților de a migra spre mediul urban în căutarea unui loc de muncă.*

Corelarea măsurii M1 cu analiza SWOT are în vedere: punctele tari identificate la nivelul teritoriului GAL (*existența unui potențial de dezvoltare non-agricol de excepție; interesul ridicat al firmelor din teritoriu pentru diversificarea activității în domenii non-agricole; forță de muncă disponibilă, etc.*) și punctele slabe (*sector non-agricol slab dezvoltat, sub posibilități; sector economic majoritar în domeniul Comerț cu amănuntul; acces dificil al întreprinzătorilor la instrumente de creditare pentru dezvoltarea unei afaceri, nivel scăzut al oportunităților de angajare în teritoriu; cifră de afaceri a IMM-urilor din teritoriu în contracție*).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, lit. (c) la care contribuie: *iii)Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M1:

Scopul sprijinului acordat prin M1 este stimularea mediului de afaceri din teritoriul GAL, pentru a crea și dezvolta activități non-agricole, conducând la crearea de locuri de muncă și creșterea veniturilor populației din teritoriu.

Obiectivele specifice ale măsurii M1 sunt:

- Creșterea viabilității și a competitivității întreprinderilor din teritoriul GAL care dezvoltă activități non-agricole existente;
- Încurajarea apariției unor noi activități non-agricole inovatoare în sectoarele cu potențial ridicat de dezvoltare la nivel de teritoriu;
- Promovarea utilizării eficiente și competitive a tuturor resurselor locale;

1.4. Măsura M1 contribuie la prioritatea Uniunii Europene de dezvoltare rurală prevăzută la art. 5 din Reg. (UE) nr. 1305/2013: *Prioritatea 6 - Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.*

1.5. Măsura M1 corespunde obiectivelor art. 19 - Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor, Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A) - Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă,

ca domeniu principal de intervenție al măsurii, dintre cele prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: *inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Inovare: stimularea și diversificarea activităților non-agricole deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului.

Acțiunile finanțate prin această măsură vor viza investiții ce contribuie la *protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

Măsura M1 nu este complementară cu o altă măsură din SDL, în sensul menționat în Ghidul Solicitantului.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL

Măsura M1 acționează sinergic cu Măsura M2, astfel încât rezultatul lor sinergic contribuie la realizarea Priorității 1 a SDL - *Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale*.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin Măsura 1 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele:

- măsura crează locuri de muncă în teritoriul GAL;
- măsura acordă sprijin întreprinzătorilor din teritoriul GAL;
- măsura stimulează dezvoltarea de activități non-agricole cu caracter inovator;
- măsura poate suplimenta valoarea adăugată a unor investiții finanțate prin LEADER și PNDR 2007-2013 ;
- impactul ce poate fi generat de aceasta la nivelul teritoriului; având în vedere acțiunile eligibile propuse și consultările avute în teritoriu în faza de elaborare a SDL, preconizăm că măsura M1 va avea un impact pozitiv asupra teritoriului;
- măsura este relevantă în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile prioritare de dezvoltare ale teritoriului, așa cum au fost ele definite și identificate în analiza diagnostic, în special la *N1 - Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL și N2 - Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;*

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE:

- Regulamentul (UE) nr. 1303/2013; Regulamentul (UE) nr. 1304/2013; Regulamentul (UE) nr.1305/2013; Regulamentul (UE) nr. 1310/2013; Regulamentul (UE) nr. 1336/2013; Regulamentul (UE) nr. 808/2014; Regulamentul (UE) nr. 215/2014;

3.2. Legislație națională:

- Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 44/2008, privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;
- Legea Nr. 31/1990, privind societățile comerciale cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Guvern Nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 227/2015, privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare;
- Legislația națională în domeniul achizițiilor publice;
- Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat.

3.3. Alte documente

- Prevederile legate de activitățile non-agricole din PNDR 2014-2020;
- Alte acte normative aplicabile în domeniul economic, fiscal, social, mediu ,etc.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are doar caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL, precum și cu documente specifice de la caz la caz.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă)

- micro-întreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente și nou înființate din teritoriul GAL;
- fermieri sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în teritoriul GAL în cadrul întreprinderii deja existente.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art.63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013;
- Instrument financiar conform condițiilor detaliate în cap. 8.1 din PNDR.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016. Acțiunile eligibile prin M1 trebuie să fie atât în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene, cât și în relație directă cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

Tipurile de acțiuni eligibile pentru sprijin prin M1 sunt:

- Construcția, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor;
- Achiziționarea și costurile de instalare, inclusiv în leasing de utilaje, instalații și echipamente noi;
- Investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură;
- Localizarea proiectului pentru care se solicită finanțare trebuie să fie în teritoriul GAL;
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice;
- Solicitantul asigură crearea a minim unui loc de muncă, în teritoriul GAL;
- Întreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului și dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare, menționată în Cap.8.1 din PNDR.
- Proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL al GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzătoare cu obiectivele specifice măsurii M1;
- Activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M1. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regulei schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale

Procesul de selecție a beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL.

Criteriile de selecție vor fi stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL, iar sprijinul prin măsura M1 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate în teren, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se va acorda prioritate acelor proiecte care aduc cea mai mare contribuție la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL și care sunt depuse de solicitanți care dovedesc certe capacități de implementare a proiectelor).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție a beneficiarilor direcți ai măsurii M1 vor fi:

- Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități non-agricole;
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere la nivelul teritoriului GAL;
- Principiul stimulării activităților turistice, în sensul prioritizării activităților agroturistice și de agrement desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat / destinații ecoturistice / arii naturale protejate din teritoriul GAL;
- Principiul derulării activităților anterioare ca activitate generală de management a firmei, pentru o mai bună gestionare a activității economice;
- Principiul localizării întregii activități a solicitantului în teritoriul GAL.

8.3 Criteriile de selecție

Criteriile de selecție asociate principiilor de selecție menționate la punctul 8.2 vor fi definite ulterior în Ghidul solicitantului. De asemenea, criteriile de selecție vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

Nu au fost atribuite punctaje pentru *principiile și criteriile de selecție* prevăzute în SDL pentru măsura M1, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele :

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (interes colectiv, accesul la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Intensitatea Sprijinului public nerambursabil va respecta prevederile Reg. 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 70%.

Valoarea sprijinului nerambursabil aferent unui proiect va fi de maximum 200.000 de euro (sumă nerambursabilă).

Intensitatea sprijinului public nerambursabil poate fi de 90%, în următoarele cazuri:

- pentru solicitanții care desfășoară activități de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare și agroturism;
- pentru fermierii care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unor activități non-agricole.

În aceste cazuri, valoarea sprijinului nerambursabil aferent unui proiect va fi de maximum 100.000 de euro (sumă nerambursabilă).

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorii specifici domeniului de intervenție corespunzătorii măsurii M1 sunt:

- Numărul locurilor de muncă create-10.

Fișa măsurii M2

Denumirea măsurii: Sprijin pentru activități non-agricole în teritoriul GAL

CODUL Măsurii: M2 / 1A / 6A

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Prin analiza SWOT au fost identificate ca puncte slabe ale teritoriului „nivelul scăzut al activității antreprenoriale” și „trend demografic negativ - populație rurală în scădere, în special tineri și în curs de îmbătrânire”. Totodată, se identifică ca puncte tari ale teritoriului „interesul ridicat al tinerilor pentru sectorul non-agricol” și „posibilități de înființare de activități non-agricole”.

Accesul dificil la capital și orientarea sectorului economic preponderent către agricultură impun acordarea unui sprijin pentru crearea și dezvoltarea unor noi activități non-agricole în domenii de activitate considerate prioritare la nivelul teritoriului.

Procesul de consultare a actorilor locali, a relevat nevoia creșterii și diversificării numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL și stimularea și sprijinirea inițiativelor private, mai ales în rândul tinerilor, în toate domeniile de activitate.

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, lit. (c) la care contribuie: *iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M2:

Scopul sprijinului acordat prin M2 este crearea de noi activități non-agricole, în special, pentru fermierii de mici dimensiuni sau membrii familiilor lor și în general, pentru micii întreprinzători din teritoriul GAL.

Obiectivele specifice ale măsurii M2 sunt:

- diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol din teritoriul GAL;
- dezvoltarea serviciilor din teritoriul GAL;
- crearea de locuri de muncă în teritoriul GAL;
- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților meșteșugărești tradiționale din teritoriul GAL.

1.4. Măsura M1 contribuie la **prioritatea Uniunii Europene de dezvoltare rurală** prevăzută la art. 5 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 : *Prioritatea 6 - Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.*

1.5. Măsura M1 corespunde obiectivelor art. 19, alin.1, lit.a), pct. ii din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.6. Măsura contribuie la **Domeniul de intervenție 6A) - Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici , precum și crearea de locuri de muncă**, ca domeniu principal de intervenție al măsurii, dintre cele prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: *inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Inovare: stimularea și diversificarea activităților non-agricole deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovatoare, sporind astfel atractivitatea teritoriului.

Acțiunile finanțate prin această măsură vor viza investiții ce contribuie la *protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

Măsura M2 nu este complementară cu o altă măsură din SDL.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL

Măsura M2 acționează sinergic cu Măsurile M1 și M3, astfel încât rezultatul lor sinergic să contribuie la realizarea Priorității 1 a SDL - *Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale*.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin Măsura 2 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele :

- măsura crează locuri de muncă în teritoriul GAL;
- măsura conduce la diversificarea economiei teritoriului GAL prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol;
- măsura stimulează dezvoltarea de noi servicii cu caracter inovator pentru teritoriul GAL;
- măsura facilitează menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale din teritoriul GAL;
- impactul ce poate fi generat de aceasta la nivelul teritoriului; având în vedere acțiunile eligibile propuse și consultările avute în teritoriu în faza de elaborare a SDL, preconizăm că măsura M2 va avea un impact pozitiv asupra teritoriului;
- măsura este **relevantă** în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile prioritare de dezvoltare ale teritoriului, așa cum au fost ele definite și identificate în analiza SWOT, în special la *N1 - Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL și N2 - Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate*;
- condițiile specifice de eligibilitate și de selecție a beneficiarilor au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici;

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE: Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare; Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, cu modificările și completările ulterioare; Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.

3.2. Legislație națională:

- Ordonanță de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 44/2008, privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;
- OUG nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale familiale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea. Nr. 31/1990 a societăților comerciale, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat.

3.3. Alte documente

- Prevederile legate de activitățile non-agricole din PNDR 2014-2020;

- Alte acte normative aplicabile în domeniul economic, fiscal, social, mediu, etc.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are doar caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL, precum și cu documente specifice de la caz la caz.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă)

4.1. Beneficiari direcți:

- fermieri sau membrii unei gospodării agricole, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole în teritoriul GAL pentru prima dată;
- micro-întreprinderi și întreprinderi mici existente din teritoriul GAL, care își propun activități non-agricole, pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin;
- micro-întreprinderi și întreprinderi mici noi, înființate în anul depunerii aplicației de finanțare sau cu o vechime de maxim 3 ani fiscali, care nu a desfășurat activități până în momentul depunerii acestora (start-ups).

4.2. Beneficiari indirecti

- persoanele din categoria populației active aflate în căutarea unui loc de muncă.

5. Tip de sprijin

- Sprijinul va fi acordat sub forma de sumă forfetară pentru finanțarea de noi activități non-agricole în teritoriul GAL pe baza unui plan de afaceri.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

Acțiunile eligibile prin M2 trebuie să fie atât în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene, cât și în relație directă cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale. Sprijinul se acordă în vederea implementării Planului de Afaceri asumat. Toate cheltuielile propuse în Planul de Afaceri, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea corectă a acestuia pot fi eligibile, indiferent de natura acestora. Tipurile de acțiuni și cheltuieli eligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului.

Toate cheltuielile cu achiziționarea de utilaje și echipamente agricole aferente activității de prestare de servicii agricole, în conformitate cu clasificarea activităților din economia națională, precum și producerea și comercializarea produselor din Anexa I din Tratat nu sunt eligibile.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în teritoriul GAL, iar activitatea va fi desfășurată în teritoriul GAL;
- Să prezinte un plan de afaceri ;
- Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în cel mult 9 luni de la data notificării de primire a sprijinului;
- Proiectul trebuie să se încadreze în cel puțin unul dintre tipurile de activități sprijinite prin măsură;
- Proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL al GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzătoare cu obiectivele specifice măsurii M2;

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M2. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene,

prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regulei schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale

Procesul de selecție a beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL.

Criteriile de selecție vor fi stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL, iar sprijinul prin măsura M2 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate în teren, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se va acorda prioritate acelor proiecte care aduc cea mai mare contribuție la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL și care sunt depuse de solicitanți care dovedesc certe capacități de implementare a proiectelor).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție a beneficiarilor direcți ai măsurii M2 vor fi:

- Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole;
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere din teritoriul GAL;
- Principiul creării de noi locuri de muncă;
- Principiul stimulării tinerilor sub 40 de ani;
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în teritoriul GAL;
- Principiul stimulării unui nivel ridicat de calitate al planului de afaceri, care va fi stabilit în funcție de producția comercializată sau activitățile prestate, în procent de peste 30% din valoarea primei tranșe de plată.

8.3 Criteriile de selecție

Criteriile de selecție asociate principiilor de selecție menționate la punctul 8.2 vor fi definite ulterior în Ghidul solicitantului. De asemenea, criteriile de selecție vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

Nu au fost atribuite punctaje pentru *principiile și criteriile de selecție* prevăzute în SDL pentru măsura M2, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele :

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (interes colectiv, accesul la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Intensitatea Sprijinului public nerambursabil va respecta prevederile R 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis.

Sprijin public nerambursabil:

- 70.000 de euro/proiect în cazul activităților de producție, servicii medicale și de agroturism;
- 50.000 de euro/proiect pentru alte activități decât cele menționate mai sus.

Sprijinul pentru înființarea de activități nonagricole în teritoriul GAL se va acorda, sub formă de primă, în două tranșe astfel:

- 70% din cuantumul sprijinului la semnarea deciziei de finanțare;
- 30% din cuantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a planului de afaceri, fără a depăși cinci ani de la semnarea deciziei de finanțare.

Perioada de implementare a Planului de Afaceri este de maximum 5 ani și include controlul implementării corecte precum și plata ultimei tranșe. În cazul neimplementării corecte a planului de afaceri, sumele plătite, vor fi recuperate proporțional cu obiectivele nerealizate.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorii specifici domeniului de intervenție corespunzătorii măsurii M2 sunt:

- Numărul locurilor de muncă create -7.

Fișa măsurii M4

Denumirea măsurii: **Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului**

CODUL Măsurii: **M4 / 1B / 6B**

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Teritoriul dispune de un potențial turistic de invidiat, de un bogat patrimoniu natural, cultural și istoric; accesul facil și poziționarea în zona de centru a țării, conferă acestuia o poziție dominant și privilegiată. Transfăgărășanul, ansamblul cetății Poienari (*sau cetatea lui Dracula*), barajul Vidraru, mănăstirea Corbii de Piatră (*monument de patrimoniu UNESCO*), monumentele istorice de importanță națională și locală, festivalurile și sărbătorile locale, tradițiile, arhitectura și identitatea locală, constituie o infrastructură de patrimoniu ce trebuie promovată și valorificată în mod coerent, coordonat și asumat.

Diversitatea cadrului natural are la origini o bogăție floristică și faunistică; varietatea geologică, pedologică și topografică, patrimoniul ecologic reunit într-un ansamblu natural de excepție, original și emblematic se completează inerent cu istoria locală.

Toate aceste elemente constituie un potențial teritorial divers ce provoacă parteneriatul la o gândire strategică, la facilitarea creării unor produse inovatoare și inteligente cu efect integrat la nivel de teritoriu, la acompanierea și susținerea unor proiecte care să accesibilizeze teritoriul și să îl facă cât mai vizibil.

Măsura facilitează acțiuni legate de promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, turistic și agroturistic al teritoriului în strânsă complementaritate cu *Măsura M5* - Promovarea și facilitarea valorificării produselor locale, contribuind la o dezvoltare echilibrată și sustenabilă, la crearea unei rețele de actori relevanți - operatori în turism și agroturism, producători locali, meșteri populari, etc.

Corelarea măsurii M4 cu analiza SWOT are în vedere: punctele tari identificate la nivelul teritoriului GAL (*prima destinație turistică a părții de Nord a județului Argeș, patrimoniu natural, cultural, istoric cu mare potențial de dezvoltare; teritoriu concentrat, cu acces la zonele urbane și la rețele rutiere și feroviare semnificative etc.*) și punctele slabe (*potențial natural, cultural, istoric insuficient promovat; potențial turistic și agroturistic insuficient valorificat; o organizare turistică căreia îi lipsește structurarea la nivel de teritoriu, puține conexiuni și legături între aceste acțiuni, banalizarea cadrelor naturale, o rețea a informației puțin dezvoltată și lipsă de vizibilitate*).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie M4 este: *iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M4:

Măsura M4 a SDL are ca *scop principal* punerea în valoare a atuu-rilor teritoriului GAL, respectiv a potențialului natural, cultural, istoric, turistic și agroturistic, pentru realizarea unei dezvoltări durabile, dezvoltarea unor noi forme de servicii care să contribuie la creșterea vizibilității și a notorietății zonei, o mai bună identificare și accesibilitate a teritoriului grație optimizării mijloacelor moderne de comunicație, conform nevoilor identificate.

Principalele *obiective specifice ale măsurii* sunt:

- Punerea în valoare în mod coerent și coordonat, prin mijloace moderne și inovative, a potențialului natural, cultural, istoric, turistic și agroturistic al teritoriului.
- Facilitarea unor oferte complexe, integrate și inovative, de produse și servicii care să permită mixajul mai multor elemente (cazare, masă, vizite, descoperirea produselor locale, manifestări culturale etc.).
- Dezvoltarea unui centru virtual de promovare a teritoriului.

- Creșterea vizibilității teritoriului prin acompanierea / finanțarea unor proiecte ce valorifică patrimoniul natural, cultural și istoric.

1.4. Măsura M4 contribuie la realizarea mai multor **priorități prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013**, după cum urmează:

P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale, cu accent pe următorul aspect: (b) încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale.

1.5. Măsura nu este asimilată unui articol din **Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală** al Reg. (UE) nr. 1305/2013, dar contribuie la realizarea priorităților SDL, fiind adaptată specificului teritoriului GAL.

1.6. Măsura contribuie la **Domeniul de intervenție 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale**, dintre cele prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: *inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Inovare: măsura prevede acțiuni ce nu s-au mai desfășurat în teritoriul GAL.

Acțiunile finanțate prin această măsură vor viza și informări cu privire la *protecția mediului și de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea*.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

În consensul interpretării complementarității din Ghidul solicitantului, Măsura M4 nu este complementară cu o altă măsură, ci este sinergică cu acestea. Măsura M4 este însă complementară cu alte strategii (regionale și județene) cu relevanță pentru teritoriu, cum sunt: Strategia de dezvoltare integrată a teritoriului Argeș - Muscel; Strategia de dezvoltare regională Sud - Muntenia 2014 - 2020.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura M4 nu este sinergică cu o altă măsură din SDL. O serie de acțiuni din cadrul M1 și M2, vor fi coordonate astfel încât rezultatul lor sinergic să contribuie la realizarea Priorității 1 a SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin Măsura 4 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele:

- măsura pune în valoare și investiții finanțate prin LEADER și PNDR 2007-2013;
- impactul ce poate fi generat de aceasta la nivelul teritoriului; având în vedere acțiunile eligibile propuse și consultările avute în teritoriu în faza de elaborare a SDL, preconizăm că măsura M4 va avea un impact pozitiv asupra teritoriului;
- măsura este **relevantă** în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile prioritare de dezvoltare ale teritoriului, așa cum au fost ele definite și identificate în analiza SWOT, în special la *N5 - Punerea în valoare a patrimoniului de mediu, cultural și turistic și N6 - Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale*;
- condițiile specifice de eligibilitate și de selecție a beneficiarilor au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici;
- măsura contribuie la diversificarea ofertei teritoriului, încurajarea inițiativelor de dezvoltare locală cu un grad ridicat de integrare socio-economică teritorială.

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE: Regulamentul (UE) nr. 1303/2013; Regulamentul (UE) nr. 1305/2013; Regulamentul (UE) nr. 1336/2013.

3.2. Legislație națională: Ordonanță de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare; Legea Nr. 31/1990 privind societățile comerciale cu modificările și completările ulterioare; Ordonanța de Guvern Nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare; Legislația națională în domeniul achizițiilor publice; Hotărârea Guvernului nr. 226 din 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat.

3.3. Alte documente: Prevederile specifice din PNDR 2014-2020; Alte acte normative aplicabile în domeniile economic, fiscal, comunicații etc.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe parcursul implementării SDL.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

4.1. Beneficiari direcți pot fi:

- Entități private de tip ONG (asociații și fundații), care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție;
- Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) formate numai din comune din teritoriul GAL;

4.2. Beneficiari indirecți vor fi:

- producătorii și prestatorii de servicii din teritoriul GAL;
- populația din teritoriul GAL;
- societatea civilă din teritoriul GAL.

5. Tipul de sprijin :

Tipul de sprijin acordat prin M4 este stabilit în conformitate cu prevederile art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013 și constă în:

- rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile / neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

Operațiunile (proiectele) sprijinite prin această măsură trebuie să fie în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene și cu prioritatea 1 din SDL - *Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale*.

6.1. Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- Investiții în realizarea unui centru real de promovare și comunicare al teritoriului GAL (*amenajare spațiu, investiții în mijloace comunicare; echipamente IT și birotică; mobilier; servicii de comunicații și Internet; chirie sediu etc.*);
- Investiții în realizarea și actualizarea unui portal de promovare și comunicare a teritoriului GAL, complex, cu newsletter și forum de discuții;
- Investiții privind crearea și înregistrarea oficială la OSIM a unor brand-uri ale teritoriului;
- Realizarea de filme, reclame audio-video, materiale suport de promovarea teritoriului GAL (*broșuri, pliante, stative în puncte cheie, hărți cu obiectivele zonei etc.*);
- Organizarea de evenimente ale teritoriului GAL;
- Participarea la târguri și expoziții naționale și internaționale;
- Organizarea unor standuri de promovare a teritoriului în puncte de atracție cunoscute la nivel național și internațional;
- Investiții în realizarea unor demersuri inedite pentru descoperirea patrimoniului natural, istoric și cultural (cum ar fi: *amenajarea unor circuite tematice pentru biciclete, amenajarea unor circuite pentru drumeții în aer liber, drumuri tematice legate de istoria locală, etc.*) care să contribuie la notorietatea unei zone a teritoriului formată din mai multe UAT-uri.

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi stabilite conform regulamentelor europene relevante [Reg.(UE) nr. 1303/2013; Reg.(UE) nr. 1305/2013; Reg.(UE) nr. 807/2014], prevederilor cap.8.1 din PNDR și fișei tehnice a sub-măsurii 19.2 și HG nr. 226/2 aprilie 2015. Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului, funcție și de cadrul procedural de implementare a SM 19.2.

6.2 Acțiuni neeligibile

- orice tip de acțiune care nu concordă cu obiectivele specifice ale măsurii.

7. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele :

- solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- solicitantul este persoană juridică, constituită conform legislației în vigoare în România;

- solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate / obiectivele organizației activități specifice proiectului propus, din categoria celor eligibile;
- solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat;
- solicitantul dispune de capacitate tehnică și financiară necesare derulării activităților;
- solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- solicitantul și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL al GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzătoare cu obiectivele specifice măsurii M4;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL și/sau în afara teritoriului GAL (dacă vizează acțiuni eligibile);
- sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în teritoriul GAL;
- solicitantul trebuie să se angajeze că, ulterior finalizării investiției, să asigure sustenabilitatea proiectului pentru minim 7 ani de la ultima plată, din surse proprii sau din alte surse de finanțare;
- serviciile asumate de solicitant a se desfășura pentru beneficiarii indirecti (grupul țintă) din teritoriul GAL vor fi menținute pentru o perioadă de minim 7ani de la ultima plată;
- proiectul trebuie să vizeze tipurile de acțiunile eligibile prevăzute la pct.6.1;
- solicitantul să prevadă în cererea de finanțare ca activitate obligatorie realizarea unui studiu și a unei cercetări de teren realizate în arealul GAL, având ca obiect identificarea elementelor de potențial natural, cultural, istoric, turistic și agroturistic din teritoriu, la începutul proiectului, dacă este cazul;
- solicitantul să își asume obligația de a fi monitorizat de GAL pentru 2 ani de la data depunerii cererii de plată finale, în același mod în care o face finanțatorul.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M4. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regula schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale

Procesul de selecție a beneficiarilor direcți prevăzuți la punctul 4.1 constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL.

Criteriile de selecție au fost stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL și sprijinul prin măsura M4 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul relevanței proiectului pentru atingerea obiectivelor SDL;
- Principiul nivelului calitativ și tehnic al proiectului;
- Principiul experienței și/sau calificării experților implicați în proiect;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului;
- Principiul eficienței utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

8.3 Criteriile de selecție

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile concrete de selecție vor fi următoarele :

- relevanța proiectului pentru îndeplinirea obiectivelor specifice ale SDL;
- caracteristici privind nivelul calitativ al proiectului (fundamentare tehnică, justificarea necesității, experiența și/sau calificarea personalului, etc.);

- planificarea activităților (principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului);
- oferta financiară (principiul eficienței utilizării fondurilor).

Nu au fost atribuite punctaje pentru *principiile și criteriile de selecție* prevăzute în SDL pentru măsura M4, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local. De asemenea, criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele:

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de 100% din totalul cheltuielilor eligibile, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013, valoarea eligibilă aferentă unui proiect va fi de maximum 100.000 de euro (sumă nerambursabilă).

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este:

- **Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite.**

Fișa măsurii M6

Denumirea măsurii: Investiții în infrastructura socială a teritoriului

CODUL Măsurii: M6 / 1B / 6B

Tipul măsurii: x INVESTIȚII

x SERVICII

□ SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT. În teritoriul GAL există grupuri vulnerabile supuse riscului de marginalizare și excluziune socială: persoane sărace, copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental, persoane vârstnice singure sau dependente, romi, persoane cu dizabilități, persoane care trăiesc în comunități marginalizate. Aceste grupuri sunt definite conform Anexei 1 la Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020), fiind supuse riscului de excluziune socială referitor la toate aspectele care o operaționalizează: egalitate de șanse și tratament, educație, ocupare, venituri, sănătate, locuire, antreprenoriat, participare socială. Ajutoarele de care pot beneficia doar o parte din aceste grupuri vulnerabile sunt limitate de legislația specifică. La nivelul teritoriului, serviciile asigurate de administrația publică locală și câteva ONG-uri sunt insuficient dezvoltate, limitate ca adresabilitate teritorială, grupuri vizate și tipuri de servicii oferite. Infrastructura socială existentă este insuficient dezvoltată pentru nevoile teritoriului. La consultările avute în teritoriu s-a constatat că de la an la an crește numărul celor încadrați la unul sau mai multe grupuri vulnerabile, riscurile cele mai ridicate de excluziune socială le au anumite grupuri vulnerabile (persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice) și există persoane ce pot fi încadrate în mai mult de două grupuri vulnerabile. Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale 2014-2020 atestă faptul că situația de la nivel de județ se reflectă și la nivelul teritoriului GAL. În ultimii ani s-au desființat unități spitalicești din teritoriu. În aceste condiții, se impune sporirea accesului grupurilor vulnerabile la servicii sociale specifice, oferite în teritoriu, personalizate conform nevoilor locale. Consultările avute cu reprezentanții grupurilor vulnerabile din teritoriu, ONG-uri din domeniul incluziune socială grupuri vulnerabile, reprezentanți de UAT-uri, au evidențiat posibile acțiuni strategice de sprijinire a grupurilor vulnerabile, cu șanse de realizare pe termen mediu: construirea unui centru de resurse; dotarea cu echipamente, aparatură și autovehicule specifice; formarea de grupe de susținere a grupurilor vulnerabile (administrație, școală, biserică, mediul de afaceri); implementarea unor practici sociale de susținerea grupurilor vulnerabile; dezvoltarea serviciilor sociale integrate la nivel comunitar. Corelarea măsurii cu analiza SWOT are în vedere *punctele tari* (existența în teritoriu a unor ONG-uri specializate în servicii pentru grupuri vulnerabile, ex. Asociația Paraschiva din com. Pietroșani, partener GAL; dorința ONG-urilor din teritoriu de a susține grupurile vulnerabile) și *punctele slabe* (atitudine de indiferență, pasivitate din partea cetățenilor din teritoriu față de grupurile vulnerabile, capacitate redusă a UAT-urilor de a gestiona problemele grupurilor vulnerabile, lipsa de comunicare reală între grupurile vulnerabile și actorii locali din teritoriu).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie Măsura M6 este: iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

1.3. Obiectivul specific al măsurii M6: Scop: îmbunătățirea procesului de incluziune socială a grupurilor vulnerabile din teritoriul GAL, prin creșterea numărului de persoane defavorizate care beneficiază de infrastructură socială îmbunătățită (mai multe servicii sociale oferite, pentru un număr mai mare de persoane, adaptate nevoilor acestora).

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Îmbunătățirea infrastructurii sociale din teritoriu;
- Creșterea numărului de locuitori din teritoriul GAL care beneficiază de servicii și infrastructură socială îmbunătățite.

Proiectele sprijinite prin această măsură trebuie să fie în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene și cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg.(UE) 1305/2013 la care contribuie măsura: P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

1.5. Măsura nu este asimilată unui articol din Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, dar contribuie la realizarea priorităților SDL.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, ca DI principal al măsurii, dintre cele de la art. 5, Reg. (UE) nr.1305/2013).

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg.(UE) nr.1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, (conform art. 5). Măsura este inovativă pentru teritoriu. M6 va finanța proiecte care vor contribui la protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura M6 nu este complementară cu o altă măsură din SDL.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsurile M6 și M7 - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rurale sunt coordonate astfel încât rezultatul acțiunii lor comune contribuie la promovarea incluziunii socio-economice în teritoriul GAL.

2. Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin M6 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele:

- caracterul inovator al măsurii pentru teritoriu;
- impactul generat de M6 la nivelul teritoriului (din consultările avute în teritoriu în februarie-aprilie 2016, este de așteptat ca M6 să aibă un impact pozitiv asupra grupurilor vulnerabile din teritoriu);
- **măsura este relevantă în cadrul SDL**, deoarece contribuie la nevoile de dezvoltare ale teritoriului, în special la N3 - Reducerea riscului de exclusiune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL;
- condițiile specifice de eligibilitate și de selecție au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici.

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. *Legislație europeană:* Reg.(UE) nr. 1303/2013; Reg.(UE) nr. 1305/2013; Reg.(UE) nr. 807/2014; Reg.(UE) nr. 1407/2013; Reg.(UE) nr. 808/2014; Reg.(UE) nr. 480/2014.

3.2. *Legislație națională:* referințele menționate la cap.1.3, pct.a) Domeniu - Infrastructură socială, sărăcie și incluziune socială; Ghidul Solicitantului pentru participarea la selecția SDL; HG nr. 226 / 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor PNDR cofinanțate din FEADER și de la bugetul de stat.

3.3. *Alte documente:* prevederile cap. 8.1 și fișa sM 19.2 din PNDR 2014-2020; Studiul privind identificarea nevoilor grupurilor defavorizate, cu risc de marginalizare și exclusiune socială (<http://www.agenda21.org.ro/Guvernare%20includiva.html>).

Notă! Lista referințelor specifice enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apărea pe durata implementării SDL.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă)

4.1. **Beneficiari direcți** pot fi: - ONG-uri din teritoriul GAL / - GAL-ul, în cazul în care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul și se aplică măsuri de evitare a conflictului de interese.

În acest caz, verificarea eligibilității și a criteriilor de selecție se va efectua de către o altă entitate ce va fi stabilită prin documentele de implementare a SM 19.2.

4.2. Beneficiari indirecti: persoane din grupurile vulnerabile din teritoriul GAL (*persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice*), populația din teritoriu, ONG-uri din teritoriu care prestează servicii sociale pentru populația din teritoriu. Țintele propuse se referă numai la persoanele care fac parte din grupurile vulnerabile din teritoriul GAL, conform legislației în vigoare.

5. Tip de sprijin: este stabilit conform art. 67 din Reg.(UE) nr.1303/2013 și constă în:

- rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, conform art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr.1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile /neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013 și nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a SM 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

6.1. Acțiuni eligibile pentru sprijin:

a) Investiții în active corporale:

- Înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii sociale - construcția sau renovarea de bunuri imobile, racordarea la utilități, instalațiile de producere a energiei din surse regenerabile;
- Dotări și echipamente specifice, noi;

b) Investiții în active necorporale (asociate investițiilor în active corporale): costurile generale (onorarii arhitecți, ingineri și consultanți; onorarii consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv studiile de fezabilitate, în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile (pentru proiecte care prevăd și construcții-montaj) sau 5% din totalul cheltuielilor eligibile (pentru proiectele care prevăd achiziții simple).

6.2. Acțiuni neeligibile pentru sprijin:

- acțiunile sprijinite prin programele finanțate din fonduri de la bugetul de stat, de la bugetele locale sau din FESI 2014-2020 (POCU 2014-2020, POR 2014-2020 etc.);
- costuri operaționale (întreținere investiție, salarii personal deservire investiție, etc.).

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi stabilite conform regulamentelor europene relevante [Reg.(UE) nr.1303/2013; Reg.(UE) nr.1305/2013; Reg.(UE) nr.807/2014], prevederilor cap.8.1 din PNDR și fișei tehnice a SM 19.2 și HG nr. 226 / 2 aprilie 2015.

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului, funcție și de cadrul procedural de implementare a SM 19.2.

7. Condiții de eligibilitate. Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele:

- solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în teritoriul GAL;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL;
- solicitantul trebuie să se angajeze că, ulterior finalizării investiției, să asigure sustenabilitatea proiectului - întreținerea / mentenanța investiției - pentru minim 7 ani de la ultima plată, din surse proprii sau din alte surse de finanțare;
- serviciile asumate de solicitant a se desfășura pentru beneficiarii indirecti (grupul țintă) din teritoriul GAL vor fi menținute pentru o perioadă de minim 7 ani de la ultima plată;
- solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin ale măsurii;
- investiția să se realizeze în teritoriu și să deservească cel puțin 5 UAT-uri din teritoriu;

- solicitantul trebuie să demonstreze că infrastructura socială pentru grupul țintă vizat de proiectul propus este insuficient dezvoltată sau nu există și să explice clar și să demonstreze modul în care grupul țintă pentru care face investiția va beneficia și de serviciile aferente și cum acestea din urmă contribuie la integrarea lui socială;
- solicitantul trebuie să demonstreze necesitatea și oportunitatea proiectului, pentru teritoriul GAL, demonstrând contribuția la îndeplinirea obiectivelor SDL;
- solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției;
- investiția va fi precedată de evaluarea impactului preconizat asupra mediului și dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, conform legislației în vigoare;
- solicitantul să prezinte care sunt serviciile sociale care vor fi prestate pentru grupul țintă, având în vedere toate cele 4 categorii: persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice;
- la data depunerii cererii de finanțare, solicitantul trebuie să fie furnizor de servicii sociale acreditat conform legislației în vigoare, pentru cel puțin un serviciu pentru o categorie de beneficiar din grupurile vulnerabile vizate de măsură (persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice), în scopul oferirii de servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, servicii de recuperare /reabilitare și servicii de inserție / reinsertie socială, în regim de asistare de tip centru de zi sau servicii la domiciliu. Pentru serviciile pentru care nu este acreditat la data depunerii cererii de finanțare dar pe care dorește să le ofere prin proiect, solicitantul își va asuma obligația de a le acredita în maxim 3 luni de la depunerea cererii de plată finale;
- solicitantul trebuie să își asume operaționalizarea infrastructurii finanțate în termen de maxim 3 luni de la data finalizării proiectului (depunerea cererii de plată finale), la capacitatea maximă conform cererii de finanțare depuse și selectate;
- solicitantul trebuie să își asume evitarea segregării pe toată durata implementării proiectului și pe perioada de sustenabilitate a proiectului. Astfel, la elaborarea cererii de finanțare, pe perioada implementării proiectului și în cea de sustenabilitate, solicitantul va ține cont de criteriile care pot conduce la identificarea comunităților segregate, aflate în sărăcie (pag. 28-29, Ghidul Solicitantului pentru participarea la Selecția SDL);
- solicitantul să prezinte o analiză la nivelul teritoriului deservit prin proiectul propus (aflat în teritoriul GAL), prin care să demonstreze necesitatea investiției în acel teritoriu;
- solicitantul să își asume obligația de a fi monitorizat de GAL pentru 2 ani de la data depunerii cererii de plată finale, în același mod în care o face finanțatorul;
- solicitantul să demonstreze experiență în prestarea serviciilor sociale asumate prin proiect, pe categorii de grupuri țintă identice cu cele vizate prin proiect.

Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor HG nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale - criteriile de selecție au fost stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL și sprijinul să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL). Criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile UE în materie de dezvoltare rurală.

8.2. Principiile de selecție - în baza sistemului de selecție, fiecare proiect este punctat conform principiilor privind stabilirea criteriilor de selecție:

Principiile generale: - Principiul prioritizării tipului de investiții în sensul prioritizării investițiilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL;
- Principiul gradului de acoperire a populației deservite (raportat la teritoriul GAL).

Principiile specifice: - Principiul prioritizării tipului de investiție în funcție de gradul de dezvoltare socio-economică a zonei, determinat conform *Studiului privind stabilirea potențialului socio-economic de dezvoltare a zonelor rurale* asumat de către MADR.

Principiile de selecție vor fi suplimentar detaliate în Ghidul solicitantului, având în vedere respectarea legislației naționale subsecvente și a prevederilor art. 49 al R (UE) nr. 1305/2013, urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală. Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile de selecție sunt următoarele:

- proiecte care vizează infrastructura socială din teritoriul GAL (principiul prioritizării tipului de investiții în sensul prioritizării investițiilor în infrastructura socială);
- proiecte care prin investiția propusă se adresează unui număr cât mai mare de persoane din teritoriu (principiul gradului de acoperire a populației deservite, raportat la teritoriu);
- gradul de dezvoltare socio-economică a zonei vizate de proiect (principiul prioritizării tipului de investiție funcție de gradul de dezvoltare socio-economică a zonei);
- numărul de servicii sociale asigurate prin proiectul propus;
- experiența anterioară a solicitantului în oferirea de astfel de servicii în teritoriul GAL;
- dotarea clădirilor cu sisteme care utilizează energie regenerabilă (vor fi selectate cu prioritate proiectele care utilizează energia produsă din surse regenerabile).

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele: obiectivele și prioritățile SDL / specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de:

- 100% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele aplicate de ONG-uri care sunt negeneratoare de venit, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013, valoarea eligibilă aferentă unui proiect va fi de maximum 190.000 de euro (sumă nerambursabilă);
- 80% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele generatoare de venit aplicate de ONG-uri și nu va depăși 152.000 de Euro.

10. Indicatori de monitorizare:

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este:

- Populație netă care beneficiază de servicii / infrastructuri îmbunătățite.

Fișa măsurii M7

Denumirea măsurii: **M7 - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL**

CODUL Măsurii: **M7 / 1B / 6B**

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Potrivit recensământului populației și al locuințelor din 2011, numărul romilor declarați din teritoriul GAL a fost de 2272, adică 3,70 % din total populație stabilă la nivel de teritoriu (față de 3,3% la nivel național), fiind singura minoritate din teritoriul GAL. UAT-urile cu număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome sunt Berevoești (27,22%), Aninoasa (18,28 %), Vlădești (9,8%) și Pietroșani (5%), primele 3 comune intrând în GAL la finalul anului 2015. Ponderea cetățenilor români aparținând minorității rome din aceste 4 comune este semnificativ mai mare față de celelalte comune din teritoriul GAL.

Situația a stat la baza deciziei parteneriatului de a include în SDL 2014-2020 o măsură dedicată comunităților rome din teritoriul GAL, nouă față de SDL 2007-2013. În urma consultărilor avute în teritoriu, a rezultat că cea mai expusă categorie la riscul de excluziune socială și cu gradul cel mai mare de sărăcie este minoritatea romă, cu toate rezultatele implementării "Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2014-2020". În cadrul Grupului de Lucru Tematic dedicat incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL, au fost evidențiate problemele specifice actuale ale minorității rome din teritoriul GAL: sărăcie, condiții precare de trai, nivel scăzut de educație, participare redusă pe piața formală a muncii, excludere socială, discriminare, utilizare redusă a serviciilor de sănătate. De asemenea, a fost acceptat faptul că incluziunea socio-economică a romilor este un proces de durată, complex, care presupune o schimbare importantă atât în mentalitatea majorității, cât și în mentalitatea romilor (Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*).

Corelarea măsurii cu analiza SWOT are în vedere punctele tari identificate la nivel de teritoriu (comunități concentrate în partea de N-V a teritoriului, proiecte sociale implementate anterior în rândul comunităților, existența unor delegați ai primăriilor cu atribuții în rezolvarea problemelor romilor, existența unor ONG-uri cu experiență în proiecte destinate etniei rome - exemplu: Comunitatea Montană Iezer - Muscel, partener GAL, www.cmim.ro) și punctele slabe (ponderea crescută a populației de etnie romă aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială, grad mare de dezinteres în soluționarea propriilor probleme, lipsa unei expertize minimale în ceea ce privește abordarea unor finanțări, inexistența unei organizări juridice formale sau informale).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie M7 este: *iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M7:

În contextul măsurii, abordarea strategică a creșterii incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL are la bază participarea activă a comunităților rome

în identificarea nevoilor locale specifice, găsirea de soluții viabile și inovatoare și aplicarea lor practică, prin implicarea directă a comunităților române în toate fazele procesului. Au fost avute în vedere cele 10 principii de bază comune agreeate la nivel european privind incluziunea romilor, la nivelul teritoriului GAL acordându-se atenție principiilor de bază (9) implicarea societății civile și (10) participarea activă a romilor. Au fost avute în vedere și principiile complementare (14) principiul descentralizării în execuție - luarea deciziilor cât mai aproape de cetățean și (16) principiul transparenței - implementarea măsurii să se facă în mod transparent, cu participarea societății civile din teritoriu. Raportat la teritoriu, a fost selectat pentru a fi abordat prin SDL domeniul cheie *Administrație și dezvoltare comunitară* din "Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2014-2020", la care sunt prevăzute responsabilități pentru MADR-AM PNDR, care poate fi abordat inovativ prin SDL.

Scop: creșterea incluziunii socio-economice a comunităților române din teritoriul GAL, prin implementarea de acțiuni în domeniul dezvoltării comunitare, inovative pentru teritoriu.

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- creșterea implicării și participării active în viața comunităților din teritoriul GAL a cetățenilor români aparținând minorității române;
- responsabilizarea cetățenilor romi din teritoriul GAL în scopul implicării lor directe în dezvoltarea propriilor comunități, identificarea și aplicarea de măsuri care să răspundă nevoilor socio-economice ale etniei.

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg.(UE) nr.1305/2013 la care contribuie măsura:

P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

1.5. Măsura nu este asimilată unui articol din Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, dar contribuie la realizarea priorităților SDL.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție: DI 6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, ca DI principal al măsurii, dintre cele de la art. 5, Reg.(UE) nr. 1305/2013.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea (conform art.5). Abordarea propusă prin măsură este inovativă pentru teritoriul GAL, iar din discuțiile tehnice avute cu experți ANR (www.anr.gov.ro) în faza de elaborare a SDL, aceștia au apreciat abordarea propusă, în acord cu orientarea ANR

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura M7 nu este complementară cu o altă măsură din SDL.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsurile M7 și M6 sunt coordonate astfel încât rezultatul acțiunii lor comune contribuie la promovarea incluziunii sociale în teritoriul GAL.

2. Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin M7 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin: a) caracterul inovator al măsurii (în SDL 2007-2013 nu a fost prevăzută o măsură similară); b) impactul estimat al măsurii la nivelul teritoriului [bazat pe interesul manifestat în câteva dintre comunele din teritoriu (cele cu minoritate romă) la consultările avute la GLT6 - Minorități, este de așteptat ca M7 să aibă un impact pozitiv asupra teritoriului]; c) măsura este **relevantă** în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile de dezvoltare ale teritoriului, în special la nevoia N4 - *Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială a minorității române din teritoriul GAL*; d) condițiile specifice de eligibilitate și de selecție au fost stabilite conform specificului local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorul specific.

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE și națională - referințele specifice menționate la cap.1.3, pct. b) Domeniul Minorității din Ghidul Solicitantului pentru participarea la Selecția SDL, pag.10-11

3.2. Alte documente: prevederile cap. 8.1 din PNDR 2014-2020; fișa tehnică a SM 19.2 din PNDR 2014-2020; Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*; *Cadrul European pentru strategiile naționale privind incluziunea romilor (2011-2020)*; *Recomandarea Consiliului UE cu privire la măsurile de incluziune efectivă a romilor în statele membre, 2013*.

Notă! Lista actelor enumerate are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare ulterior depunerii SDL.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

4.1. Beneficiari direcți pot fi:

- ONG-uri care reprezintă interesele populației de etnie romă și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție;
- GAL-ul, în cazul în care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul și se aplică măsuri de evitare a conflictului de interese. În acest caz, verificarea eligibilității și a criteriilor de selecție se va efectua de către o altă entitate, conform documentele de implementare a sub-măsurii 19.2. Participarea în cadrul acțiunilor finanțate prin această măsură va fi gratuită pentru beneficiarii indirecți (grupul țintă).

4.2. Beneficiari indirecți (grup țintă) pot fi:

- cetățeni români aparținând minorității rome, din teritoriul GAL (grup țintă);
- populația din teritoriul GAL (beneficiari indirecți);
- ONG-uri din teritoriul GAL cu expertiză în proiecte pentru etnia romă (beneficiari indirecți).

5. Tip de sprijin:

Stabilit conform prevederilor art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013:

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016. Acțiunile au fost selectate funcție de: situația din teritoriul GAL; concluziile consultărilor avute în teritoriu și ale Grupului de Lucru Tematic dedicat; Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020 (principalul document de politică publică în domeniul incluziunii sociale a romilor din România); prezentarea *Incluziunea comunităților rome prin proiecte / Strategii de Dezvoltare Locală GAL* a dlui Daniel Grebeldinger, Nevo Parudimos - ERGO Network, 26 feb 2016, București, în prezența prim-ministrului României; Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*.

La selectarea acțiunilor eligibile, s-a avut în vedere complementaritate cu intervențiile finanțate prin FESI 2014-2020 (în special POCU 2014-2020) și prin bugetul național (alocat ANR, ANOFM, MAI, MENCs, MMFPSPV, ANPD, MS, MDRAP, CNAS, INSP, CJ-uri și structuri deconcentrate, MFE, ANCPI, MC, CNCD, instituții publice specializate, APL-uri din mediul rural), prin care sunt facilitate creșterea accesului la locuri de muncă, antreprenoriat, sănătate, educație, cultură, generare de venituri alternative și creșterea calității vieții în mediul rural. S-a avut în vedere complementaritatea cu activitățile Biroului Județean pentru Romi Argeș și cu cele desfășurate la nivelul comunelor din teritoriul GAL. S-au avut în vedere abordări inovative ale nevoilor specifice romilor din teritoriul GAL, care nu pot fi finanțate prin FESI 2014-2020 sau programele naționale. Măsura propusă este adecvată teritoriului GAL. Abordarea locală, la nivelul teritoriului GAL, vine în completarea abordării integrate de la nivel național. Se au în vedere acțiuni care să asigure sustenabilitatea intervențiilor. Proiectele sprijinite prin M7 trebuie să fie în concordanță cu regulile generale

din Regulamentele Europene și cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

6.1. Tipuri de acțiuni eligibile

- acțiuni de animare și promovare de tip LEADER adresate tuturor comunităților locale din teritoriul GAL, potențiale teritorii GIL (Grupuri de Inițiativă Locală), semnificativ populate cu cetățeni români aparținând minorității rome;
- acțiuni inovative de stimulare a implicării ONG-urilor și partenerilor aparținând minorității rome din teritoriul GAL în Grupurile de Inițiativă Locală (GIL);
- acțiuni de identificare și mobilizare a unor actori locali din comunitățile rome care pot genera dezvoltare comunitară;
- acțiuni în domeniul dezvoltării comunitare, pentru romi și ne-romi, în comunitățile locale cu un număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome;
- acțiuni care să capaciteze ONG-urile de romi din teritoriul GAL;
- acțiuni inovative de asigurare a participării active a persoanelor de etnie romă din teritoriul GAL la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale comunității;
- acțiuni inovative care urmăresc implicarea romilor înșiși și a societății civile în activități care vizează creșterea incluziunii socio-economice a comunităților din teritoriul GAL cu un număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome.

6.2. Tipuri de acțiuni neeligibile

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului și vor respecta regulamentele europene relevante [Reg.(UE) nr. 1303/2013; Reg.(UE) nr. 1305/2013; Reg.(UE) nr. 807/2014], cap.8.1 din PNDR 2014-2020, HG nr. 226/2 aprilie 2015 și fișa tehnică a SM 19.2 și cadrul procedural de implementare a SM 19.2.

7. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele:

- solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- solicitantul este persoană juridică, constituită conform legislației în vigoare în România;
- solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de incluziune socio-economică a cetățenilor români de etnie romă;
- solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat;
- solicitantul dovedește experiență anterioară relevantă în activități similare, pe același tip de grup țintă;
- solicitantul dispune de capacitate tehnică și financiară necesare derulării activităților specifice propuse;
- solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- solicitantul și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL a GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzător obiectivelor specifice ale măsurii M7/1B/6B;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului. Condițiile de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor HG nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale - selecția beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL. Criteriile de selecție sunt adecvate specificului local și sunt conform obiectivelor SDL, astfel încât sprijinul

acordat prin M7 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor SDL).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul relevanței proiectului pentru atingerea obiectivelor SDL;
- Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la activitățile propuse, experiența și/sau calificarea experților propuși;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului;
- Principiul eficienței utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să se asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile de selecție sunt următoarele :

- caracteristici privind nivelul calitativ și tehnic (principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la activitățile propuse, experiența și/sau calificarea experților propuși);
- planificarea activităților (principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului);
- oferta financiară (principiul eficienței utilizării fondurilor).

Nu au fost atribuite punctaje pentru principiile și criteriile de selecție prevăzute în SDL pentru măsura M7, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local. Criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități specifice asprinului sunt următoarele: obiectivele și prioritățile SDL; specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de 100% din totalul cheltuielilor eligibile, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013, valoarea eligibilă aferentă unui proiect va fi de maximum 15.599 euro (sumă nerambursabilă).

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este :

- Populație netă care beneficiază de servicii / infrastructuri îmbunătățite.

Fișa măsurii M8

Denumirea măsurii: Sprijin pentru tinerii fermieri

CODUL Măsurii: M8 / 2B / 2B

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

71,22% din suprafața teritoriului GAL are ca destinație agricultura (suprafețe arabile, pășunabile, fânețe, livezi și pepiniere), teritoriul având un caracter preponderent agricol; 90% din totalul populației are preocupări în agricultură din care mai puțin de o treime sunt tineri, gradul de îmbătrânire în rândul proprietarilor de ferme fiind ridicat, ceea ce generează un efect negativ asupra nivelului de dezvoltare, modernizare, competitivitate și asupra bunelor practici de mediu în cadrul fermelor. Consultarea teritoriului relevă că fermele gestionate de fermierii în vârstă prezintă o slabă orientare spre piață, o slabă adoptare a tehnicilor și tehnologiilor moderne și implementarea standardelor comunitare; nevoia instalării tânărului fermier în sectoare prioritare pentru teritoriu vegetal și zootehnic și nevoia de atenuare și adaptare la schimbările climatice prin utilizarea de resurse regenerabile, scăderea emisiilor de dioxid de carbon și conștientizarea efectelor negative ale abandonării terenurilor agricole asupra dezvoltării economice a zonelor rurale sunt aspecte ce au perspectivă limitată în rândul fermierilor mai în vârstă.

Analiza diagnostic identifică nevoia acută de reîntinerire a generațiilor de fermieri, în corelare cu concluziile analizei SWOT ce are în vedere punctele tari identificate la nivelul teritoriului (*ponderare mare a terenurilor agricole, posibilități de dezvoltare a sectorului vegetal - în special pomicol, suprafețe pășunabile și efective de animale considerabile ce favorizează zootehnia, tradiție locală în creșterea animalelor, pomicultura și apicultura, interes crescut al tinerilor pentru activitățile agricole, etc.*) și punctele slabe (*exodul tinerilor spre zonele urbane, rentabilitate scăzută a activităților agricole, fărâmițarea terenurilor, grad de echipare cu echipamente redus, preponderența exploatațiilor agricole sunt de subzistență, număr foarte mare de lucrători pe cont propriu și fără remunerație majoritar în acest sector, etc.*).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie M8: *Favorizarea competitivității agriculturii.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M8:

Scopul sprijinului acordat prin M8 este încurajarea tinerilor fermieri de a se stabili în teritoriul GAL.

Obiectivele specifice ale măsurii M8 sunt:

- instalarea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca șefi / manageri ai unei exploatații agricole și creșterea numărului de fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă în teritoriul GAL;

- creșterea competitivității sectorului agricol din teritoriul GAL, conformarea cu cerințele de protecție a mediului, igienă și bunăstarea animalelor și siguranța la locul de muncă.

1.4. Măsura M8 contribuie la **prioritatea Uniunii Europene de dezvoltare rurală** prevăzută la art. 5 din Reg. (UE) nr. 1305/2013: **Prioritatea 2 - Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor.**

1.5. Măsura M8 corespunde obiectivelor art. 19 - **Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor**, Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.6. Măsura contribuie la *Domeniul de intervenție 2B - Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și în special a reînnoirii generațiilor*, dintre cele prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: *inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptare la acestea*, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013.

- **Inovare** - *sprijinul instalării tinerilor fermieri ca și manageri de exploatații agricole va facilita adoptarea de practici și procese inovative, datorită gradului mare de deschidere a acestora către produsele cunoașterii, dar și a nivelului ridicat de pregătire și acces la informație al acestora. În același timp, accesul acestora la informații și cunoștințe noi, va facilita și procesul de diseminare a bunelor practici, procese sau idei inovative.*

- **Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea** - *Măsura va contribui la prevenirea abandonului terenurilor agricole, sprijinirea tinerilor fermieri pentru îndeplinirea statutului de fermier activ și facilitarea gestionării durabile a activităților agricole, inclusiv în ceea ce privește gestionarea deșeurilor sau a gunoierului de grajd și adaptarea culturilor la schimbările climatice.*

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

Măsura este complementară cu Măsura 11 din cadrul SDL, în sensul că beneficiarii direcți ai Măsurii 8 vor fi beneficiari direcți ai Măsurii 11 în scopul dobândirii de competențe și formare profesională.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura M8 acționează sinergic cu Măsura M10, astfel încât rezultatul lor sinergic contribuie la realizarea Priorității 2 a SDL.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Măsura 8 creează valoare adăugată la nivelul teritoriului prin impactul estimat al acesteia, în sensul că vizează încurajarea familiilor tinere de la nivelul teritoriului de a se stabili în teritoriul GAL, fapt care va contribui în mod pozitiv la economia teritoriului în general. În același timp, sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va conduce la îmbunătățirea managementului, la creșterea competitivității sectorului agricol local fapt care va susține procesul de modernizare, precum și conformitatea cu cerințele de protecție a mediului, igienă și bunăstarea animalelor și siguranța la locul de muncă. De asemenea, intervenția măsurii, bazată pe încurajarea tinerilor fermieri de a se instala pentru prima dată ca șefi / manageri de exploatație va stimula implicarea acestora în crearea și promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare, și, prin urmare, competitivitatea acestora și creșterea gradului de orientare spre parteneriate locale durabile.

Măsura este relevantă în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile prioritare de dezvoltare ale teritoriului, așa cum au fost ele definite și identificate în analiza SWOT, în special la *N11. Reîntinerirea generațiilor de fermieri.*

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE:

- Reg. (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Reg. (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Reg. (CE) nr. 73/2009 al Consiliului;

- *Recomandarea 2003/361/CE* din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii;

- Reg. (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

- Reg. (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de

stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului;

- *Actul Delegat (UE) nr. 480/2014* de completare a Reg. (UE) nr. 1303/2013;

- *Reg. (UE) nr. 215/2014* al Comisiei de completare a Reg. (UE) nr. 1303/2013.

3.2. Legislație națională:

- *Legea nr. 346/2004* privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările și completările ulterioare;

- *Ordonanța de urgență nr. 44/2008* privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

- *Ordonanța Guvernului nr. 8/2013* pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale cu modificările și completările ulterioare;

- *Ordonanța Guvernului nr. 129/2000* privind formarea profesională a adulților, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 375/2002, Ordonanța Guvernului nr. 76/2004, cu modificările și completările ulterioare.

3.3. Alte documente:

- Prevederile din PNDR 2014-2020;

- Alte acte normative în vigoare aplicabile.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are doar caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL, precum și cu documente specifice de la caz la caz.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă):

- Tânărul fermier așa cum este definit în art. 2 din Reg. (UE) nr. 1305/2013*, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole;

- Persoană juridică cu mai mulți acționari unde un tânăr fermier, așa cum este definit în art. 2 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 se instalează și exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare legate de exploatație și deține cel puțin 50+1 % din acțiuni.

*Art. 2 (1) n - „tânăr fermier“ înseamnă o persoană cu vârsta de până la 40 de ani la momentul depunerii cererii, care deține competențele și calificările profesionale adecvate și care se stabilește pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca șef al respectivei exploatații.

Din punct de vedere al beneficiarilor direcți, măsura analizată este complementară cu Măsura 11 din cadrul SDL, în sensul că tinerii fermieri, ca beneficiari direcți ai Măsurii 8, sunt incluși în categoriile de beneficiari finali ai Măsurii 11, în scopul dobândirii de competențe și formare profesională.

5. Tip de sprijin (conform art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013):

Sprijin la instalare - sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor prevăzute în planul de afaceri pentru a facilita tânărului fermier începerea activităților agricole. Suma forfetară nu depășește limitele cuantumului stabilit în PNDR pentru aceleași tipuri de operațiuni la care se aplică acest tip de sprijin.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a sM 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

Sprrijinul se acordă în vederea facilitării stabilirii tânărului fermier în baza Planului de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse în PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea corectă a PA aprobat pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

Investiții în active corporale: teren agricol, construcții, echipamente, utilaje, facilități de post-procesare, mijloace de producție, etc.

Acțiuni neeligibile: Nu se acceptă achiziționarea de utilaje sau echipamente second hand.

7. Condiții de eligibilitate:

a) Condiții generale:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

- Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 12.000 și 30.000 S.O. (valoare producție standard).

- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri.

- Solicitantul deține competențe și aptitudini profesionale, îndeplinind cel puțin una dintre următoarele condiții:

- studii medii/superioare în domeniul agricol/veterinar/economie agrară;

- cunoștințe în domeniul agricol dobândite prin participarea la programe de instruire sau

- angajamentul de a dobândi competențele profesionale adecvate într-o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului.

- Implementarea Planului de Afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului.

- Solicitantul se angajează să devină fermier activ în termen de maximum 18 luni de la data instalării.

b) Condiții specifice:

- Toate investițiile propuse în cadrul Planului de Afaceri trebuie realizate în teritoriul LEADER aferent GAL.

- Solicitantul, așa cum este acesta definit mai sus, trebuie să facă dovada ca are domiciliul în cadrul teritoriului LEADER GAL, iar exploatația agricolă deținută să se fie amplasată la nivelul teritoriului LEADER aferent GAL.

Alte angajamente

Înainte solicitării celei de-a doua tranșe de plată, solicitantul face dovada creșterii performanțelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 20% din valoarea primei tranșe de plată (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri).

În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va prevedea în mod obligatoriu amenajări de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (cerința va fi verificată în momentul finalizării implementării planului de afaceri).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale

Procesul de selecție a beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL.

Criteriile de selecție vor fi stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL, iar sprijinul prin măsura M8 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate în teren, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se va acorda prioritate acelor proiecte care aduc cea mai mare contribuție la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL și care sunt depuse de solicitanți care dovedesc certe capacități de implementare a proiectelor).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție a beneficiarilor direcți ai măsurii M8 vor fi:

- Proiecte care au la bază comasarea exploatațiilor.
- Proiecte propuse pentru sectoare prioritare locale care vizează sectorul zootehnic/mixt (bovine, ovine și caprine, apicultură) și vegetal (pomicultură și/sau producția de material săditor).
- Proiecte depuse de beneficiari eligibili care sunt parteneri în cadrul unor forme asociative .
- Proiecte care demonstrează un nivel ridicat de calitate al Planului de Afaceri propus prin comercializarea producției proprii în procent de peste 20% din valoarea primei tranșe de plată înaintea solicitării cele de-a doua tranșe de plată.

8.3 Criteriile de selecție

Criteriile de selecție asociate principiilor de selecție menționate la punctul 8.2 vor fi definite ulterior în Ghidul solicitantului. De asemenea, criteriile de selecție vor respecta prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

Nu au fost atribuite punctaje pentru *principiile și criteriile de selecție* prevăzute în SDL pentru măsura M8, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului:

Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maxim trei ani (5 ani pentru sectorul pomicol) și este de:

- **30.000 de euro** pentru exploatațiile între **12.000 S.O. și 17.999 S.O.**
- **40.000 de euro** pentru exploatațiile între **18.000 S.O. și 30.000 S.O..**

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri se va acorda sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la încheierea deciziei de finanțare;
- 25% din cuantumul sprijinului se va acorda cu condiția implementării corecte a Planului de Afaceri, fără a depăși trei* ani de la încheierea deciziei de finanțare.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorii specifici domeniului de intervenție corespunzători măsurii M8 sunt:

- număr de exploatații agricole / beneficiari sprijiniți.

Fișa măsurii M10

Denumirea măsurii: Investiții în active fizice pentru exploatații agricole

CODUL Măsurii: M10 / 2A / 2A

Tipul măsurii: x INVESTIȚII

- SERVICII
- SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

În teritoriul GAL sectorul agricol (în special creșterea animalelor și pomicultura) constituie un factor determinant pentru obținerea veniturilor populației. Analizând împărțirea terenului din teritoriul GAL se constată că fondul funciar reprezintă un procent de 71,22% din totalul suprafeței teritoriului, din care: 35,61% suprafață agricolă (63.096 Ha), 3,67% suprafață arabilă (6.489 ha), 19,24% suprafață pășunabilă (34.081ha), 9,25% suprafață fânețe (16.380 ha) și 3,47% livezi și pepiniere (6.146 ha), marea majoritate a exploatațiilor agricole fiind sub 1 ha. Agricultură din teritoriul GAL are un nivel insuficient de dotare cu utilaje/echipamente, uzate fizic și moral cu impact negativ în productivitate. Gradul scăzut de dotare cu echipamente agricole duce la o productivitate foarte scăzută cu consecințe negative la nivelul teritoriului, impactul manifestându-se în domeniul asigurării nivelului de trai dar și a nivelului veniturilor obținute din activitatea agricolă. Mulți fermieri au sisteme de producție bazate pe mecanizare învechită, de calitate slabă și clădiri/facilități de depozitare inadecvate. Multe ferme au dificultăți în adoptarea de noi tehnologii din cauza mijloacelor financiare proprii insuficiente și accesul redus la finanțare. Îndeosebi, fermele mici și mijlocii au nevoi de sprijin pentru a valorifica potențialul și a deveni competitive. În zonă, sectorul agricol are randament redus, fapt datorat atât cheltuielilor ridicate (clădiri nereabilitate termic sau aflate în zone fără acces la electricitate, etc.) cât și comercializării produselor obținute neprelucrate.

Nevoile specifice teritoriului GAL identificate în analiza SWOT ce vor fi sprijinite prin această măsură sunt: *N8 - Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne și N9 - Creșterea productivității terenurilor.*

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie Măsura M10: *a) Favorizarea competitivității agriculturii.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M10:

Scop: Îmbunătățirea activității exploatațiilor agricole din teritoriul GAL prin investiții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea fermelor, racordarea la utilități, achiziția de utilaje și echipamente, au drept rezultat preconizat productivitate mai ridicată și/sau un impact pozitiv asupra mediului în zonă și nivel ridicat al venitului agricol și ameliorarea competitivității exploatațiilor datorită disponibilității unor sisteme de producție mai eficiente.

Obiectivele specifice ale măsurii: Introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee noi, diversificarea producției, ajustarea profilului, nivelului și calității producției la cerințele pieței, inclusiv a celei ecologice, precum și producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile; Creșterea veniturilor exploatațiilor agricole sprijinite.

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 la care contribuie măsura: *P2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor.*

1.5. Măsura corespunde obiectivelor art. 17 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2A - Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole, dintre cele prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea, în conformitate cu art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

Mediu și climă: proiectele propuse în cadrul acestei măsuri vor contribui la prevenirea abandonului de terenuri agricole conducând la o activitate agricolă sustenabilă. De asemenea, măsura promovează investițiile pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea fermelor mici la schimbările climatice.

Inovare: măsura vizează încurajarea fermierilor să folosească tehnologii noi și procese noi, aceștia având un rol important în diseminarea de bune practici, idei și concepte noi. Sprijinul acordat va facilita accesul pe piață și adoptarea unor tehnici și metode inovatoare.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

Măsura M10 este complementară cu măsura M11, în sensul că beneficiarii direcți ai M10 pot fi incluși în grupul țintă ai M11 (pot fi printre beneficiarii indirecti ai acestei măsuri).

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura M10 este în sinergie cu M8, în sensul că acțiunii lor comune contribuie la Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii.

2. Valoarea adăugată a măsurii: Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin măsura M10 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată de:

- Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor agricole prin creșterea competitivității activității agricole, a diversificării activităților agricole și creșterii calității produselor obținute;
  - Restructurarea exploatațiilor de dimensiuni mici și medii și transformarea acestora în exploatații comerciale;
  - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea produselor la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora în vederea creării și promovării lanțurilor alimentare integrate.
- Condițiile specifice de eligibilitate și de selecție au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici.*

Măsura este relevantă în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile de dezvoltare ale teritoriului, în special *la N7 - Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne și N8 -Creșterea productivității terenurilor.*

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE: Reg. (UE) Nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare; Reg. (UE) Nr. 1307/2013 cu modificările și completările ulterioare; Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii; Reg. (UE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții; Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare.

3.2. Legislație națională: Legea cooperăției agricole nr. 566/2004 cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii cooperative agricole; Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu completările și modificările ulterioare, pentru

beneficiarii societăți cooperative agricole; Ordonanța Guvernului nr. 37/2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor și organizațiilor de producători, pentru comercializarea produselor

agricole și silvice, cu completările și modificările ulterioare, pentru beneficiarii Grupuri de producători; Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației cu modificările și completările ulterioare; Ordinul 10/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește procedura pentru marcarea și certificarea sanitară veterinară a cărnii proaspete și marcarea produselor de origine animală destinate consumului uman cu modificările și completările ulterioare; Ordinul 111/2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor a activităților de obținere și de vânzare directă și/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum și a activităților de producție, procesare, depozitare, transport și comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală cu modificările și completările ulterioare.

3.3. Alte documente - prevederile cap.8.1 din PNDR 2014-2020; fișa tehnică a sub-măsurii 19.2 din PNDR 2014-2020; Alte acte normative aplicabile în domeniile agricol.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL.

4. Beneficiari direcți / indirecți (grup țintă)

- fermieri (persoane fizice sau juridice sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin în conformitate cu legislația națională), cu excepția persoanelor fizice neautorizate ;
- cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare care deserveșc interesele membrilor.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, numai în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016. Operațiunile (proiectele) sprijinite prin această măsură trebuie să fie în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene și cu prioritatea 2 din SDL - Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL.

6.1. Acțiuni eligibile:

- Construcția, extinderea, modernizarea și dotarea construcțiilor din cadrul fermei, destinate activității productive, inclusiv căi de acces în fermă, irigații în cadrul fermei și racordarea fermei la utilități;
- Amenajarea și dotarea spațiilor de desfacere și comercializare, precum și alte cheltuieli de marketing, în cadrul unui lanț alimentar integrat;
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing de mașini / utilaje și echipamente noi, în limita valorii de piață a bunului respectiv (ex.: tractoare, remorci agricole / tehnologice, combine, utilaje agricole pentru efectuarea lucrărilor solului, înființarea și întreținerea culturilor, instalații de evacuare și gestionare a dejecțiilor din zootehnie, echipamente aferente bucătărilor furajere, inventarul apicol etc.);
- Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, inclusiv remorci și semiremorci specializate în scopul comercializării produselor agricole în cadrul unui lanț alimentar integrat.

6.2. Acțiuni neeligibile: Achiziția de clădiri; Construcția și modernizarea locuinței; Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă; Cheltuielile generate de investițiile în culturi energetice din specii forestiere cu ciclul scurt de producție (inclusiv cheltuielile cu achiziționarea materialului săditor și lucrările aferente înființării acestor culturi); Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole.

7. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele :

- proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL a GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzătoare cu obiectivele specifice măsurii M10;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL;
- solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili și să aibă sediul social în teritoriul GAL;
- investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minim 8.000 € SO;
- investiția trebuie să se încadreze în cel puțin una din acțiunile eligibile prevăzute prin măsură;
- solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- investiția va respecta legislația în vigoare din domeniul sănătății publice, sanitar-veterinar și de siguranță alimentară.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M10. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regula schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale

Procesul de selecție a beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL. Criteriile de selecție trebuie să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL și sprijinul prin măsura M10 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul dimensiunii exploatației;
- Principiul îmbunătățirii performanței economice a exploatației;
- Principiul sectorului prioritar;
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul exploatației agricole deținute de tineri.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile de selecție sunt următoarele :

- prioritizarea exploatațiilor de dimensiuni mici;
- prioritizarea domeniilor de interes la nivel de teritoriu;

- prioritizarea beneficiarilor cu pregătire în domeniu;
- prioritizarea investițiilor realizate de tineri până în 40 de ani.

Nu au fost atribuite punctaje pentru principiile și criteriile de selecție prevăzute în SDL pentru măsura M10, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele: obiectivele și prioritățile SDL; specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri este:

I. În cazul **fermelor având dimensiunea până la 500.000 SO** rata sprijinului public nerambursabil va fi de **50%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 50.000 euro indiferent de tipul investiției. Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **90%** în cazul fermelor mici și medii (cu dimensiunea până la 250.000 SO) respectiv **70%** în cazul fermelor având între 250.000 și 500.000 SO, în cazul:

- investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârsta sub 40 ani, la data depunerii cererii de finanțare sau cei care s-au stabilit în cei 5 ani anteriori solicitării sprijinului;
- investițiilor în cadrul exploatațiilor cu dimensiunea < 12.000 SO;
- proiectelor integrate;
- investițiilor legate de operațiunile de agromediu și agricultură ecologică.

II. În cazul **fermelor având dimensiunea peste 500.000 SO** rata sprijinului public nerambursabil va fi de **30%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 50.000 euro indiferent de tipul investiției. Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **50%** în cazul:

- Proiectelor integrate.

III. În cazul **cooperativelor și grupurilor de producători** rata sprijinului public nerambursabil va fi de **50%** din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 50.000 euro indiferent de tipul investiției. Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși **90%** în cazul:

- Investițiilor colective realizate de formele asociative ale fermierilor.

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este :

- Numărul de exploatații agricole / beneficiari sprijiniți.

Fișa măsurii M11

Denumirea măsurii: **Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe**

CODUL Măsurii: **M11 / 2B / 2B**

Tipul măsurii: INVESTIȚII
 SERVICII
 SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Majoritatea fermierilor din teritoriul GAL, în special cei care dețin exploatații de dimensiuni mici și mijlocii, nu dispun de cunoștințe adecvate în domeniul metodelor de management, tehnologiilor și standardelor moderne de producție, axându-se preponderent pe experiența de practică tradițională. De asemenea, nivelul de conștientizare, cunoștințe și abilități al acestora cu privire la metode moderne și inovative de procesare și marketing ale produselor agricole, inclusiv în contextul lanțurilor scurte de aprovizionare, este insuficient pentru a putea răspunde cererii pieței. În plus, aceștia nu dețin suficiente cunoștințe cu privire la practicile de mediu care aduc beneficii biodiversității, solului și apei și nu dețin informații privind practicile agricole care contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc și la reducerea emisiilor GES.

Acțiunile care se regăsesc în M11 vizează acompanierea măsurilor de modernizare și îmbunătățire a productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL. Evoluția și specializarea agriculturii din teritoriul GAL necesită un sprijin adecvat de formare profesională tehnică și economică. Transferul de cunoștințe va fi adaptat la nevoile grupului țintă - tinerii fermieri care vor beneficia de sprijin prin Măsura 8 din SDL și tinerii fermierii care activează în ferme mici din teritoriul GAL. Prin urmare, sprijinirea formării profesionale și dobândirea de competențelor contribuie la crearea și implementarea unui management eficient al exploatațiilor și adoptarea de practici prietenoase cu mediul.

Cunoștințele și informațiile dobândite prin transferul de cunoștințe vor permite fermierilor să-și sporească gradul de competitivitate, să utilizeze tehnologii și procese inovative, să utilizeze mai eficient resursele, să îmbunătățească performanțele de mediu. De asemenea, vor permite fermierilor să dobândească cunoștințe pentru o mai bună gestionare a riscurilor la care sunt supuse exploatațiile agricole, prin adoptarea de tehnologii de producție adecvate, acțiuni de prevenire a riscurilor, precum și accesarea sistemelor de asigurări și a fondurilor mutuale pentru agricultură în vederea compensării pierderilor legate de evenimentele climatice adverse sau boli ale plantelor și animalelor. *Corelarea măsurii cu analiza SWOT* are în vedere punctele tari de la nivelul teritoriului (suprafață agricolă semnificativă cu o pondere mare a terenului arabil; interesul ridicat al tinerilor pentru sectorul agricol) și punctele slabe [trend demografic negativ - populație rurală în scădere (în special tineri) și în curs de îmbătrânire; nivel scăzut al productivității muncii; nivel scăzut de instruire în teritoriul GAL; număr mare de ferme mici (de subzistență și semisubzistență) care utilizează o mare pondere din SAU și o mare parte din forța de muncă; procent mare al fermierilor în vârstă; productivitate agricolă scăzută; nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competențe profesionale în rândul fermierilor].

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie Măsura M11: *i) Favorizarea competitivității agriculturii.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M11:

Scop - îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor de bază tehnice și economice ale *tinerilor fermieri din teritoriul GAL* (tinerii fermieri care vor beneficia de sprijin prin Măsura 8 din SDL

și tinerii fermierii care activează în ferme mici din teritoriul GAL), specifice pentru practicarea și gestionarea activităților în domeniul agricol, precum și a managementului general al fermei, pentru îmbunătățirea performanțelor generale ale fermelor în care sunt instalați sau în care își desfășoară activitatea.

Obiectivele specifice ale măsurii:

- Instruire specifică pentru tinerii fermieri din teritoriu (cei care vor beneficia de sprijin prin M8 a SDL și fermierii care activează în ferme mici din teritoriu) pentru îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și economice, specifice pentru practicarea și gestionarea activităților în domeniul agricol, precum și a managementului general al fermei;

- Dobândirea și îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor privind aspectele de mediu, schimbări climatice, gestionarea eficientă a resurselor naturale.

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg.(UE) nr.1305/2013 la care contribuie măsura:

P2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor.

1.5. Măsura corespunde obiectivelor art. 14, Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013)

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 2B - Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor, ca domeniu principal de intervenție al măsurii, dintre cele prevăzute la art.5, Reg. (UE) nr. 1305/2013).

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg.(UE) nr.1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea (art. 5).

Inovare: măsura prevede acțiuni ce nu s-au mai desfășurat în teritoriul GAL prin SDL 2007-2013. Acțiunile finanțate prin această măsură vor viza și informări cu privire la *protecția mediului și de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea.*

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

M11 este complementară cu M8, în sensul că beneficiarii direcți ai M8 sunt incluși în grupul țintă ai M11 (sunt printre beneficiarii indirecti ai acestei măsuri).

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsurile M11 și M8 sunt coordonate astfel încât rezultatul acțiunii lor comune este facilitarea instalării inițiale a tinerilor fermieri, inclusiv asigurarea unor cunoștințe tehnice și economice pentru tinerii fermieri instalați, astfel încât aceștia să practice și să gestioneze cu succes activitățile în domeniul agricol și agroalimentar, precum și să asigure un management general corespunzător al fermei.

2. Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin M11 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele:

- caracterul inovator al măsurii - în SDL 2007-2013 nu a fost prevăzută o măsură de formare similară cu M11 propusă pentru SDL 2014-2020; în SDL 2007-2013 a fost introdusă o măsură similară cu măsura 112 din PNDR 2007-2013, care s-a bucurat de succes, însă beneficiarii acestei măsuri au întâmpinat serioase probleme cu participarea la cursurile impuse prin PNDR 2007-2013, iar acestea nu erau adaptate nevoilor lor de formare, raportat la tipurile de proiecte implementate prin SDL 2007-2013; prin M11 se urmărește eliminarea acestor probleme din perioada de programare 2007-2013; la activitățile care vor fi organizate în cadrul proiectelor finanțate prin această măsură vor participa și alte persoane în afară de beneficiarii M8, din tot teritoriul GAL, prin aceasta urmărind a disemina la nivelul întregului teritoriu cunoștințele tehnice și economice necesare tinerilor care vor să devină fermieri; tematica activităților va fi adaptată nevoilor de formare ale teritoriului);

- impactul generat de aceasta la nivelul teritoriului: având în vedere impactul măsurii 411-112 din SDL 2007-2013 și interesul deosebit manifestat de tineri la consultările avute în teritoriu,

este de așteptat ca M11 să aibă un impact pozitiv asupra teritoriului; cunoștințele și competențele dobândite vor fi diseminate la nivelul întregului teritoriu GAL; tematica activităților va fi adaptată nevoilor de formare ale teritoriului;

- măsura este **relevantă** în cadrul SDL, deoarece contribuie la nevoile de dezvoltare ale teritoriului, în special la *N12. Cunoștințe adecvate în rândul tinerilor fermieri și N11. Reîntinerirea generațiilor de fermieri.*

- condițiile specifice de eligibilitate și de selecție au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici.

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE: Regulamentul (UE) nr. 1303/2013; Regulamentul (UE) nr. 1305/2013; Regulamentul (UE) nr. 1336/2013.

3.2. Legislație națională: OUG Nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare; Legea Nr. 31/1990 privind societățile comerciale cu modificările și completările ulterioare; Ordonanța de Guvern Nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații modificările și completările ulterioare; Legea Nr. 1/2011 a educației naționale cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare; Legislația națională în domeniul achizițiilor publice; HG nr. 226 din 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor PNDR cofinanțate din FEADR și de la bugetul de stat.

3.3. Alte documente: prevederile cap. 8.1 din PNDR 2014-2020; fișa tehnică a SM 19.2 din PNDR 2014-2020; alte acte normative aplicabile în domeniile educației, fiscal, activități economice. **Notă!** Lista actelor normative enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă): formarea profesională în cadrul SDL este direcționată d.p.d.v. al grupului țintă care se propune a fi sprijinit prin această măsură.

4.1. Beneficiari direcți: entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Participarea în cadrul acțiunilor de formare profesională și dobândire de competențe va fi gratuită pentru beneficiarii indirecti (grupul țintă).

4.2. Beneficiari indirecti (grup țintă): fermieri tineri din teritoriu, în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin M8 și tineri fermieri care activează în ferme mici.

5. Tip de sprijin: stabilit conform prevederilor art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013:

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

Proiectele sprijinite prin M11 trebuie să fie conform regulilor generale din Regulamentele Europene și PDR 2 a SDL - *Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL.*

6.1. Acțiuni eligibile pentru sprijin: M11 sprijină cursurile de formare profesională de scurtă durată (ex: inițiere, perfecționare), cu perioade diferențiate de pregătire, în funcție de nivelul de pregătire al beneficiarilor indirecti (grup țintă), precum și de tematica programului de formare profesională.

Nevoile de formare profesională au fost identificate în urma consultărilor din teritoriul GAL în faza de elaborare a SDL. Ca și în PNDR 2014-2020, formarea profesională în cadrul SDL este direcționată d.p.d.v. al domeniile care se doresc a fi acoperite prin această măsură.

Programele de formare profesională pot viza următoarele tematici:

- Îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor în scopul practicării de tehnici și tehnologii agricole și inovative, inclusiv ca urmare a rezultatelor cercetării în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin M8 și tinerii fermieri care activează în ferme mici - 35 ore maximum;
- Îmbunătățirea cunoștințelor legate de standarde comunitare la nivelul fermei, gestionarea gunoiului de grajd, îmbunătățirea calității producției - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin M8 - 24 ore maximum;
- Diversificarea activităților în exploatațile agricole - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin M8 și tinerii fermieri care activează în ferme mici - 24 ore maximum;
- Dobândirea și îmbunătățirea cunoștințelor privind managementul durabil al terenurilor agricole, și agricultură ecologică, însușirea de metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv protecția mediului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă - 40 ore maximum;
- Managementul general al fermei (contabilitate, marketing, cunoștințe TIC, etc.) - în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin M8 și tinerii fermieri care activează în ferme mici - 40 de ore maximum.

7. Condiții de eligibilitate.

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele:

- solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- solicitantul este persoană juridică, constituită conform legislației în vigoare în România;
- solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de formare profesională;
- solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat;
- solicitantul dovedește experiență anterioară relevantă în proiecte de formare profesională în cadrul PNDR;
- solicitantul dispune de capacitate tehnică și financiară necesare derulării activităților specifice de formare;
- solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- solicitantul și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL a GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzătoare cu obiectivele specifice M11;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M11. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din HG nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regula schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale. Procesul de selecție a beneficiarilor direcți (furnizorii de formare profesională) constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL.

Criteriile de selecție au fost stabilite astfel încât să fie adecvate specificului local, să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL și sprijinul prin M11 să fie canalizat către

acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL).

8.2. Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul relevanței proiectului pentru atingerea obiectivelor SDL;
- Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la curricula cursului, experiența și/sau calificarea formatorilor;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului / contractului de formare profesională;
- Principiul eficienței utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile de selecție sunt următoarele :

- caracteristici privind nivelul calitativ și tehnic (principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la curricula cursului, experiența și/sau calificarea formatorilor);
- planificarea activităților (principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului / contractului de formare profesională);
- oferta financiară (principiul eficienței utilizării fondurilor).

Nu au fost atribuite punctaje pentru principiile și criteriile de selecție prevăzute în SDL pentru M11, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local. Criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele :

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de 100% din totalul cheltuielilor eligibile, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013, valoarea eligibilă aferentă unui proiect va fi de maximum 16.053,31 euro (sumă nerambursabilă).

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este:

- Numărul de exploatații agricole / beneficiari sprijiniți.

Fișa măsurii M12

Denumirea măsurii : Dezvoltarea spațiului rural autentic

CODUL Măsurii : **M12/1B/6B**

Tipul măsurii : **INVESTIȚII**

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL.

1.1. Justificare a alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Teritoriul dispune de un potențial turistic de invidiat, de un bogat patrimoniu natural, cultural și istoric; accesul facil și poziționarea în zona de centru a țării, conferă acestuia o poziție dominantă și privilegiată. Festivalurile și sărbătorile locale, tradițiile, arhitectura și identitatea locală, resurse culturale și naturale locale bogate, gama variată de produse locale autentice, interesul crescut al consumatorului pentru produsele locale din teritoriu, creșterea cererii pentru zonele în care se practică turismul rural, dinamică pozitivă a numărului de înnoptări pot reprezenta o sursă importantă de dezvoltare economică. Diversitatea cadrului natural , varietatea geologică, pedologică și topografică, patrimoniul ecologic reunit într-un ansamblu natural de excepție, original și emblematic se completează inerent cu istoria locală.

Măsura facilitează acțiuni legate de îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale prin investiții de uz public în infrastructura de agrement, culturală, de valorificare și punere în valoare a produselor locale, în informarea turiștilor și în infrastructura turistică la scară mică, în strânsă complementaritate cu *Măsura M4- Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului*, contribuind la o dezvoltare echilibrată și sustenabilă, la crearea unei rețele de actori relevanți-operatori în turism și agroturism, producători locali, meșteri populari etc.

Corelarea măsurii M12 cu analiza SWOT are în vedere: punctele tari identificate la nivelul teritoriului GAL (*prima destinație turistică a părții de Nord a județului Argeș, patrimoniu natural, cultural, istoric cu mare potențial de dezvoltare; teritoriu concentrat, cu acces la zonele urbane și la rețele rutiere și feroviare semnificative etc.*) și punctele slabe (*potențial natural, cultural, istoric insuficient promovat; potențial turistic și agroturistic insuficient valorificat; organizare turistică căreia îi lipsește structurarea la nivel de teritoriu, puține conexiuni și legături între aceste acțiuni, banalizarea cadrelor naturale*).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie Măsura M12 este:iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M12:

Măsura M12 are ca *scop principal* realizarea unei dezvoltări durabile prin îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază și investiții de uz public în infrastructura de agrement, culturală, de valorificare și punere în valoare a produselor locale, în informarea turiștilor și în infrastructura turistică la scară mică.

Principalele obiective specifice ale măsurii sunt:

- punerea în valoare în mod coerent și coordonat a potențialului natural, cultural, istoric, turistic și agroturistic al teritoriului .

- creșterea atractivității și vizibilității teritoriului prin acompanierea/finanțarea unor proiecte ce valorifică patrimoniu natural, cultural și istoric.

- impulsionarea dezvoltării turismului prin investiții publice în infrastructura turistică la scară mică;

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg.(UE) nr.1305/2013 la care contribuie măsura : P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale, cu accent pe următorul aspect:(b) încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale.

1.5. Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) 1305/2013 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale” respectiv Art.1. lit. d) -investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente și e)investiții de uz public în infrastructura de agrement, în informarea turiștilor și în infrastructura turistică la scară mică.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de Intervenție 6B prevăzut la art. 5, al. 6, lit. (b) din Reg. (UE) 1305/2013, „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg.(UE) nr.1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea. Inovare: interpretarea oferită termenului de „inovare” (PNDR 2014-2020: ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție, măsura prevede acțiuni ce nu s-au mai desfășurat în teritoriul GAL. Acțiunile finanțate prin această măsură vor viza și informări cu privire la protecția mediului și de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea.

1.8.Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura M12 nu este complementară cu o altă măsură, ci este sinergică cu acestea. Măsura M12 este însă complementară cu alte strategii (regionale și județene) cu relevanță pentru teritoriu, cum sunt: Strategia de dezvoltare integrată a teritoriului Argeș - Muscel; SDR Sud - Muntenia 2014 - 2020.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsura M12 se află în sinergie cu Măsura M4- Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului. O serie de acțiuni din cadrul M1 și M2 vor fi coordonate astfel încât rezultatul lor sinergic să contribuie la realizarea Priorității 1 a SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

2. Valoarea adăugată a măsurii: modalitățile în care prin M12 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului, este evidențiată prin următoarele:

- măsura pune în valoare și investiții finanțate prin LEADER și PNDR 2007-2013 ;
- impactul ce poate fi generat de aceasta la nivelul teritoriului; pozitiv, având în vedere sinergia cu alte măsuri din SDL și complementaritatea cu alte strategii (regionale și județene);
- măsura este relevantă în cadrul SDL deoarece contribuie la nevoile prioritare de dezvoltare ale teritoriului, așa cum au fost ele definite și identificate în analiza SWOT, în special la N5 - Punerea în valoare a patrimoniului de mediu, cultural și turistic și N6 - Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale;
- condițiile specifice de eligibilitate și de selecție a beneficiarilor au fost stabilite în concordanță cu specificul local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorii specifici;
- măsura contribuie inclusiv la diversificarea, dezvoltarea și creșterea calității serviciilor administrațiilor publice locale, dar și a accesibilității acestora, ca o condiție esențială în creșterea nivelului de trai al locuitorilor.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Reg. (UE) nr. 1303/2013; Reg. (UE) nr. 1305/2013;Reg. (UE) nr. 1407/2014; HG 226/2015;PNDR 2014-2020, Capitolul 8;Legea 215/2001;Legea 161/2003; Legea 393/2004; Legea 176/2010;Ordonanța de Guvern Nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații modificările și completările ulterioare; HG nr.226 din 2 aprilie 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor PNDR cofinanțate din FEADR și de la bugetul de stat. Alte documente : prevederile cap.8.1 din PNDR 2014-2020; fișa tehnică a SM 19.2 din PNDR 2014-2020.

Notă! Lista actelor normative enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL.

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă) :

4.1. Beneficiari direcți :

Unitățile teritorial-administrative din teritoriul GAL și asociațiile acestora, conform legislației naționale în vigoare;

4.2. Beneficiari indirecți (grup țintă) : locuitorii teritoriului, producătorii locali, structurile de cazare turistice, vizitatori și turiști .

5. Tip de sprijin : stabilit conform prevederilor art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013 :

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile/neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016.

• Investiții eligibile:

- înființarea, modernizarea sau dotarea unor obiective legate de activități recreaționale/de agrement (zone de picnic, alei/trasee pentru plimbări/drumeții, adăposturi pentru vreme nefavorabilă, parcuri, toalete, mobilier de exterior, locuri de popas și belvedere, inclusiv amplasarea panourilor interpretative și/sau a indicatoarelor);

- modernizare și/sau dotare locuri de desfacere pentru produsele locale: infrastructură pentru târguri/piețe locale consacrate prin investiții ce contribuie la creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL.

- amenajare și/sau dotare cămine culturale sau muzee locale prin investiții care pun în valoare specificitatea locală.

Cheltuieli eligibile doar ca acțiune complementară unei investiții eligibile:

- semnalizarea obiectivelor turistice;
- elaborare de materiale de informare/promovare, site-uri de prezentare și achiziția de aplicații soft-ware
- investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei.

• Investiții neeligibile:

- achiziționarea de teren/clădiri;

- achiziționare de dotări/echipamente second-hand.

- orice tip de acțiune care nu concordă cu obiectivele specifice ale măsurii.

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi stabilite conform regulamentelor europene relevante [Reg.(UE) nr.1303/2013; Reg.(UE) nr.1305/2013; Reg.(UE) nr.807/2014], prevederilor cap.8.1 din PNDR și fișei tehnice a sub-măsurii 19.2 și HG nr.226/2 aprilie 2015. Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului, funcție și de cadrul procedural de implementare a SM 19.2.

7. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele :

- solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- investiția se încadrează în cel puțin una dintre acțiunile eligibile din fișa măsurii din SDL;
- investiția trebuie să respecte Planul Urbanistic General (doar pentru proiectele care necesită certificat de urbanism);
- investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia;
- investiția să se realizeze în teritoriul GAL;

- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL;
- solicitantul investițiilor trebuie să facă dovada proprietății /dreptului de folosință/administrare a locului de implementare a proiectului;
Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului pentru M12. Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor din HG nr.226/2015,PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice și regula schemei de ajutor de minimis, dacă este cazul).

8. Criterii de selecție

8.1. Principiile de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul relevanței proiectului pentru atingerea obiectivelor SDL;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului;
- Principiul eficienței utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

8.2.Criteriile de selecție

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile concrete de selecție vor fi următoarele :

- relevanța proiectului pentru îndeplinirea a cel puțin două obiective specifice ale SDL;
- planificarea activităților(principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului);
- oferta financiară (principiul eficienței utilizării fondurilor).
- proiectul vizează și acțiuni referitoare protecția mediului și de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea.

Criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de:

- 100% din valoarea cheltuielilor eligibile.

Valoarea sprijinului public nerambursabil pentru un proiect este de maxim 50.000 euro (fonduri FEADR).

10. Indicatori de monitorizare

- Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 5.000 persoane.
- Cheltuială publică totală: 529.577 euro (fonduri FEADR).

Fișa măsurii M13

Denumirea măsurii: Servicii sociale de calitate în teritoriul GAL

CODUL Măsurii: M13 / 1B / 6B

Tipul măsurii: x INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT. Problemele sociale la nivel de teritoriu au escaladat datorită crizei economice actuale și efectelor pandemiei provocate de Covid 19; la nivelul grupurilor vulnerabile supuse riscului de marginalizare și excluziune socială identificate în SDL inițială (*persoane sărace, copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental, persoane vârstnice singure sau dependente, romi, persoane cu dizabilități, persoane care trăiesc în comunități marginalizate etc*), efectul se resimte multiplicat. Serviciile asigurate de administrația publică locală și câteva ONG-uri sunt insuficient dezvoltate, limitate ca adresabilitate teritorială, grupuri vizate și tipuri de servicii oferite. Analiza SWOT relevă capacitate redusă a UAT-urilor de a gestiona problemele grupurilor vulnerabile, lipsa de comunicare reală între grupurile vulnerabile și actorii locali. Capacitatea de soluționare a problemelor sociale și viteza de reacție la nivel local sunt afectate de personalul insuficient dar și de lipsa unor dotări și echipamente adecvate necesităților.

Asigurarea unei complementarități și susținere reciprocă a investițiilor private cu cele publice, raportat la obiectivele și nevoile identificate, asigură o coerență internă a SDL.

Dezvoltarea și creșterea calității serviciilor sociale locale, a accesibilității acestora, este o condiție esențială în combaterea problemelor cauzate de pandemie, o soluție adaptată realității actuale complementar acțiunilor deja finanțate prin SDL.

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie Măsura M13 este: iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

1.3. Obiectivul specific al măsurii M13: Scop: combaterea efectelor pandemiei provocate de Covid 19 prin creșterea calității serviciilor sociale locale și a gradului de accesibilitate .

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Îmbunătățirea serviciilor sociale din teritoriu;

- Creșterea numărului de locuitori din teritoriul GAL care beneficiază de servicii și infrastructură socială îmbunătățite.

Proiectele sprijinite prin această măsură trebuie să fie în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene și cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

1.4. Prioritatea prevăzută la art. 5, Reg.(UE) 1305/2013 la care contribuie măsura: P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

1.5. Măsura este asimilată Art.20, alin.1, lit.b din Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, și contribuie la realizarea priorităților SDL.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, ca DI principal al măsurii, dintre cele de la art. 5, Reg. (UE) nr.1305/2013).

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg.(UE) nr.1305/2013 modificat prin Regulamentul de tranziție UE2020/2220: redresare economică al Uniunii Europene ca urmare a crizei provocate de COVID-19 (EURI).

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura M13 nu este complementară cu o altă măsură din SDL.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL: Măsurile M13, M6-Investiții în infrastructura socială a teritoriului și M7 - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome

sunt coordonate astfel încât rezultatul acțiunii lor comune contribuie la promovarea incluziunii socio-economice în teritoriul GAL.

2. Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin M13 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin următoarele:

- caracterul adaptat unor realități actuale și incertitudini viitoare;
- vizează utilizarea eficientă a fondurilor EURI, răspunde nevoilor teritoriului, este sinergică cu acțiuni deja finanțate și complementară strategiilor de dezvoltare locală/județene.
- **măsura este relevantă în cadrul SDL**, deoarece contribuie la soluționarea unor nevoi de dezvoltare ale teritoriului, în special **N3. Reducerea riscului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL și N4. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială pentru comunitățile rome din teritoriul GAL**;

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație europeană: Reg.(UE) nr. 1303/2013; Reg.(UE) nr. 1305/2013; Reg.(UE) nr. 807/2014; Reg.(UE) nr. 1407/2013; Reg.(UE) nr. 808/2014; Reg.(UE) nr. 480/2014; Reg.(UE) 2020/2220.

3.2. Legislație națională: referințele menționate la cap.1.3, pct. a) Domeniu - Infrastructură socială, sărăcie și incluziune socială; Ghidul Solicitantului pentru participarea la selecția SDL; HG nr. 226 / 2 aprilie 2015(*actualizată*) privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor PNDR cofinanțate din FEADER și de la bugetul de stat, Ghidul GAL pentru implementarea SDL(*ultima versiune în vigoare*), OUG/2020 privind stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate .

3.3. Alte documente: prevederile cap. 8.1 și fișa sM 19.2 din PNDR 2014-2020; Studiul privind identificarea nevoilor grupurilor defavorizate, cu risc de marginalizare și excluziune socială (<http://www.agenda21.org.ro/Guvernare%20incluziva.html>).

Notă! Lista referințelor specifice enumerate mai sus are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare pe durata implementării SDL.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă)

4.1. Beneficiari direcți pot fi:

- furnizori de servicii sociale publici acreditați;
- parteneriatele constituite între autoritatea publică locală și un furnizor de servicii sociale acreditat;

4.2. Beneficiari indirecti: persoane din grupurile vulnerabile din teritoriul GAL (*persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice etc*), populația din teritoriu, ONG-uri din teritoriu care prestează servicii sociale pentru populația din teritoriu. Țintele propuse se referă numai la persoanele care fac parte din grupurile vulnerabile din teritoriul GAL, conform legislației în vigoare.

5. Tip de sprijin: este stabilit conform art. 67 din Reg.(UE) nr.1303/2013 și constă în:

- rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv;
- plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, conform art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr.1305/2013.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- Modernizarea și dotarea cu mobilier și echipamente specifice noi a spațiilor destinate activităților Direcțiilor/compartimentelor de asistență socială ;
- Achiziția de licențe informatice.
- Costuri asociate investițiilor în active corporale: costurile generale (*onorarii arhitecți, ingineri și consultanți; onorarii consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv*

studiile de fezabilitate, în limita 5% din totalul cheltuielilor eligibile (pentru proiectele care prevăd achiziții simple).

Acțiuni neeligibile pentru sprijin:

- costuri operaționale (întreținere investiție, salarii personal, deservire investiție, etc.).
- echipamente second-hand.
- toate tipurile de cheltuieli menționate în PNDR 2014-2020 în secțiunea „Cheltuieli neeligibile aplicabile mai multor/tuturor măsurilor în funcție de tipul de sprijin acordat”.
- cheltuieli menționate la: Art.69, alin.(3) din Reg.(UE) nr.1303/2013, în cadrul cap.8.1 din PNDR 2014-2020-Dispoziții privind eligibilitatea cheltuielilor, în fișa tehnică a SM 19.2 și în HG nr. 226 / 2 aprilie 2015-Reguli privind măsura 19 "Dezvoltarea locală LEADER”;

7. Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția, respectiv toate cheltuielile proiectului trebuie să se realizeze pe teritoriul GAL.
- Solicitantul să aibă sediu sau punct de lucru pe teritoriul acoperit de GAL și investiția să se realizeze pe teritoriul GAL.
- Investiția trebuie să fie în corelare cu orice strategie de dezvoltare națională/ regională/ județeană/ locală aprobată, corespunzătoare domeniului de investiții;
- Solicitantul investițiilor trebuie să facă dovada proprietății /dreptului de folosință/administrare a locului de implementare a proiectului;
- Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia;
- solicitantul să prezinte care sunt serviciile sociale care vor fi prestate pentru grupul țintă, având în vedere minim una dintre categoriile: persoane cu dizabilități - tineri și adulți, copii și tineri aflați în situație risc de abandon școlar, romi, persoane vârstnice etc;
- la data depunerii cererii de finanțare, solicitantul trebuie să fie furnizor de servicii sociale acreditat conform legislației în vigoare.
- pentru serviciile pentru care nu este autorizat(nu deține licență de funcționare) la data depunerii cererii de finanțare dar pe care dorește să le ofere prin proiect, solicitantul își va asuma obligația de a le autoriza până la depunerea cererii de plată finale;
- solicitantul trebuie să își asume evitarea segregării pe toată durata implementării proiectului și pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

Aceste condiții de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor HG nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice).

8. Criterii de selecție

- investiția propusă se adresează unui număr cât mai mare de persoane din UAT;
- investiția susține incluziunea/integrarea mai multor categorii defavorizate;
- numărul de servicii sociale propuse a se autoriza;
- solicitantul deține experiență în implementarea unor proiecte similare;
- solicitantul nu a obținut sprijin financiar pentru operațiuni similare în ultimii 3 ani;
- investiția se realizează în parteneriat cu un furnizor de servicii sociale acreditat.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități ale sprijinului specifice sunt următoarele: obiectivele și prioritățile SDL / specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de:

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100% pentru investiții negeneratoare de venit
- 100% pentru investiții generatoare de venit cu utilitate publică

Valoarea maximă a sprijinului public nerambursabil pentru un proiect este de 30.000 euro.

10. Indicatori de monitorizare:

- Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite=10.000 persoane.

- Cheltuială publică totală: 208.241.11 euro(fonduri EURI).

Cap.VI. Descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante (naționale, sectoriale, regionale, județene etc.)

În sensul cerințelor din Ghidul solicitantului pentru acest capitol, am considerat complementaritatea SDL cu strategiile relevante pentru teritoriul vizat ca însemnând *contribuția măsurilor din SDL la îndeplinirea obiectivelor altor strategii relevante (județene, regionale, sectoriale și naționale)*. În acest sens, la selectarea măsurilor din SDL și la elaborarea fișelor acestor măsuri, am avut în vedere ca prin tipurile de acțiuni eligibile prevăzute la fiecare măsură din SDL, realizarea proiectelor care pot fi finanțate prin SDL să contribuie la *îndeplinirea obiectivelor altor strategii relevante* pentru teritoriul GAL.

VI.1. Strategiile relevante pentru teritoriu, în vigoare la momentul elaborării SDL, sunt:

VI.1.1. - relevante la nivel județean și regional, prin contribuția măsurilor din SDL:

Strategia / Măsura din SDL	M1	M2	M4	M6	M7	M8	M10	M11	M12	M13
Strategia de dezvoltare teritorială integrată a teritoriului Argeș Muscel	x	x				x		x	x	x
Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul județului Argeș pentru perioada 2014-2020				x	x					x
Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020 al Regiunii Sud-Muntenia	x	x	x				x	x	x	x

<http://www.cjarges.ro/documents/10865/53469/Strategia+de+dezvoltare+teritoriala+integrata+a+teritoriului+Arges+Muscel.pdf/f0ca267f-da4d-49b3-8985-eeeb092b8ef6>

<http://www.cjarges.ro/documents/10865/48730/strategia+de+dezvoltare+a+serv+sociale+la+nivelul+judetului+Arges+2014-+2020.pdf/309359cb-d73a-46d0-9406-9d650bf689df>

<http://www.adrmuntenia.ro/static/18/planul-de-dezvoltare-regionala.html>

VI.1.2. - relevante la nivel național și sectorial, prin contribuția obiectivelor de dezvoltare rurală din SDL:

Strategia / Obiectiv de dezvoltare rurală din SDL	O1	O2
Strategia de dezvoltare rurală a României 2014-2020	x	x
Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 (proiect, decembrie 2015)	x	
Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030	x	x
Strategia de Dezvoltare Regionala a Romaniei 2014-2020	x	x
Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014 - 2020 și Planul de acțiuni pe perioada 2014-2020 pentru implementarea Strategiei naționale (Hotărârea Guvernului nr. 1071/2013)	x	x
Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014-2020		x

Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020	x	x
Strategia Națională în domeniul cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării pentru perioada 2014-2020	x	x
Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020	x	
Strategia Națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 (Hotărârea Guvernului nr. 383/2015)		x
Strategia Națională privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2014-2020		x
Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020, cu modificările și completările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 18/2015)		x

<http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/Strategia-de-dezvoltare-rurala-2014-2020-versiunea-l-22-nov-2013.pdf>

<http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>

<http://www.insse.ro/cms/files/IDDT%202012/StrategiaDD.pdf>

<http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-4970/-9648/-1286>

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/2014-DOES/2014-01-31_Anexa1_Strategia_de_Ocupare.pdf

http://www.cultura.ro/uploads/files/STRATEGIA_%20SECTORIALA_IN_DOMENIUL_CULTURII_2014-2020.pdf

http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2012/10/2012-10-05-Strategia_NR-SC.pdf

<http://www.cdi2020.ro/>

http://www.minind.ro/%5C/strategie_competitivitate/index.html

<http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/2015-DPS/2015-sn-is-rs.pdf>

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/protectie_sociala/DPPD/2014-01-31_Strategie_DPPD-2014-2020.pdf

http://www.anr.gov.ro/docs/Site2014/Strategie/Strategie_final_18-11-2014.pdf

VI.2. Alte date despre complementaritatea SDL cu strategiile relevante pentru teritoriu

VI.2.1. Corelarea SDL cu strategia relevantă la nivel județean - SDL contribuie în mod direct la realizarea următoarelor *obiective specifice* ale **Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a teritoriului Argeș Muscel**: **A.** Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, în teritoriu desemnat, pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 70% - media cerută de UE României (pag.126) - prin contribuția la măsurile la nivel teritorial (acțiunile care vor folosi oportunitățile locale: turismul, agricultura - pag.150-152, industria-pag.154); **H.** Reducerea numărului cetățenilor europeni care trăiesc sub pragul sărăciei cu 25% (pag.165) - prin contribuția la măsurile structurate pe direcțiile de acțiune *reforma sistemului de asistență socială* (prin dezvoltarea serviciilor sociale destinate creșterii calității vieții persoanelor ce aparțin grupurilor vulnerabile) și dezvoltarea *infrastructurii sociale* (prin reducerea disparităților regionale și îmbunătățirea infrastructurii sociale).

VI.2.2. Corelarea SDL cu strategia relevantă la nivel regional (Strategia de Dezvoltare Regională 2014-2020 a Regiunii Sud - Muntenia) - echipa de elaborare a SDL a avut discuții cu experții Biroului județean Argeș al ADR Sud - Muntenia. SDL a GAL contribuie în mod direct la realizarea obiectivelor următoarelor priorități cheie din SDR Sud - Muntenia:

- Prioritatea 3 - Creșterea competitivității economiei regionale pe termen lung
- Prioritatea 5 - Susținerea educației și ocupării forței de muncă
- Prioritatea 6 - Susținerea sănătății și asistenței sociale
- Prioritatea 7 - Dezvoltarea rurală și agricultura (măsurile din SDL corespund acțiunilor indicative menționate la măsurile 7.1, 7.3, 7.5 și 7.6 din SDR Sud - Muntenia).

VI.2.3. Măsurile din SDL prevăzute în cadrul DI 2A, 2B și 6A au fost elaborate în baza art.14, 17 și 19 din Regulamentul (UE) nr.1305/2013, având în vedere nevoile teritoriului.

Pentru măsurile prevăzute în cadrul *DI 6B - Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale*, s-a acordat o atenție specială corelării acțiunilor eligibile prevăzute în fișele măsurilor din SDL cu *obiectivele strategiilor relevante* pentru teritoriul GAL, astfel :

- M1, M2, M8 și M11 contribuie la îndeplinirea obiectivelor *Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a teritoriului Argeș Muscel*.
- M6 și M7 contribuie la îndeplinirea obiectivelor *Strategiei Naționale privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2014-2020*.
- M7 contribuie la îndeplinirea obiectivelor *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020*, cu modificările și completările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 18/2015).

VI.3. Referitor la o posibilă suprapunere a SDL-ului cu o strategie în domeniul pescuitului facem precizarea că nu este cazul teritoriului analizat. În scopul identificării unui posibil FLAG sau parteneriat pe teritoriul GAL, în etapa de elaborare a SDL, experți din cadrul DGP AM POP - MADR (dna Maria Motrescu - consilier CDL, e-mail maria.motrescu@madr.ro și dl. Florin Roman - expert în cadrul Centrului regional Dolj, telefon 0725.256.221) au comunicat că teritoriul GAL nu este eligibil pentru un posibil FLAG.

CAPITOLUL VII: Descrierea planului de acțiune

Planul de acțiune general cuprinde întreaga *perioadă estimativă de implementare a SDL*, planificată în contextul general al PNDR 2014-2020 la data depunerii SDL, pe durata a 8 ani de implementare. Funcție de modul de implementare a SDL, cadrul procedural de implementare a SM 19.2, 19.4 și 19.3 (în curs de elaborare la data depunerii SDL, dar nefăcut public), modificările PNDR 2014-2020 și ale legislației naționale, perioada de implementare se poate modifica, până cel târziu la finalul anului 2023 (regula $n+3$), în baza aprobării AM PNDR.

Perioada de implementare a SDL a fost planificată în ipoteza ca SDL va fi punctată și pentru calitate (componenta B). Funcție de rezultatele evaluării intermediare a SDL, perioada de implementare se poate modifica. Informațiile oficiale referitoare la evaluarea intermediară a SDL disponibile la data elaborării SDL sunt cele din *Planul de evaluare a Acordului de Parteneriat* (versiunea 18 martie 2016), Anexa 1 - *Lista orientativă a evaluărilor FESI care urmează a fi realizate în perioada 2014-2020*, potrivit căreia evaluările PNDR cu incidență asupra evaluării SDL sunt planificate astfel încât rapoartele de evaluare să fie disponibile în trim.II/2017 (primul raport de evaluare) și trim.II/2019 (al doilea raport). În tabelul de mai jos sunt prezentate toate informațiile cu privire la: a) calendarul estimativ de activități; b) responsabilii pentru implementarea acțiunilor și c) resursele financiare și materiale necesare pentru desfășurarea acțiunilor propuse. *Termenele de realizare a activităților din planul de acțiune general sunt estimative*, fiind stabilite în baza informațiilor disponibile la data elaborării SDL (PNDR 2014-2020 / Măsura 19, Ghidul solicitantului - Anexa 1 la Ordinul 295 din 09/03/2016, legislația europeană și națională relevantă). Aceste termene se pot modifica funcție de modul de implementare a SDL, cadrul procedural aferent SM 19.4, 19.2 și 19.3 (nu există publicate variante draft la data elaborării SDL), modificările PNDR 2014-2020 și ale legislației naționale și europene.

Parteneriatul nu este constituit juridic la depunerea SDL. În implementarea SDL 2014-2020, se vor utiliza resursele materiale aflate în evidența contabilă a Asociației GAL Făgărașul de Sud - Ținutul Posadelor (echipamente de IT, birotică, mobilier de birou, achiziționate pe durata implementării SDL 2007-2013) la data începerii implementării proiectului finanțat prin SM 19.4, la care se vor adăuga resursele materiale care vor fi achiziționate prin bugetul de funcționare al GAL (SM 19.4), raportat la activitățile din Planul de acțiune de mai jos. Resursele financiare necesare desfășurării acțiunilor din SDL vor fi susținute din *bugetul alocat costurilor de funcționare GAL* (prin SM 19.4) și din *cotizațiile membrilor GAL*. În baza experienței implementării SDL 2007-2013, în contextul la data depunerii SDL (necunoașterea cadrului procedural de implementare a SM 19.2, 19.4 și 19.3, apeluri de selecție anunțate în cadrul măsurilor din PNDR 2014-2020), prognozăm și luăm în calcul revizuirii ale planului de acțiune general, pe toată durata implementării SDL, care să nu afecteze strategia programării la nivelul teritoriului sau contribuțiile SDL la obiectivele corespunzătoare ale Uniunii (Reg. nr. 1305/2013, introducerea, alin.11). Am avut în vedere răspunsul AM PNDR nr. 88850/21.03.2016, în care se precizează: *în cadrul SDL nu este necesară prezentarea detaliată a activităților privind funcționarea GAL și animarea teritoriului, detaliile privind calendarul de implementare a submăsurii 19.4, precum și activitățile propriu-zise urmând a fi comunicate periodic de viitoarele GAL-uri către AFIR, în vederea realizării verificărilor care se impun.*

În planul de acțiune am evidențiat măsura de infrastructură socială și am menționat că aceasta se va lansa cu prioritate. Calendarul estimativ de activități este prezentat mai jos.

Cap. VIII. Descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea SDL

Procesul de elaborare a SDL a urmărit extinderea rețelei actorilor locali creată prin LEADER 2007-2013, asocierea mediului privat și public, asumarea partajată a unor decizii ce vizează dinamica viitoare a teritoriului. Actorii locali privați și publici s-au reunit și implicat în toate acțiunile de animare și consultare din teritoriu, contribuind la identificarea nevoilor, a soluțiilor care să răspundă exigențelor și spiritului LEADER cât și posibilităților tehnice și financiare locale printr-o consultare pe scară largă, metodică și anticipată ce a dus la elaborarea SDL. O atenție sporită s-a acordat implicării actorilor locali din cele 5 noi UAT care au aderat la GAL și care nu au mai făcut parte din teritorii LEADER, având în vedere bunele practici de implicare a comunităților locale în elaborarea și implementarea SDL 2007-2013.

Sintetic, acțiunile / activitățile desfășurate la nivelul teritoriului au fost următoarele:

a) Activități de animare și consultare a teritoriului (19 UAT componente)

Nr. crt.	Data desfășurării	Localitate	Locație	Număr participanți
1.	28.02.2016	Corbi	Cămin cultural	26
2.	02.03.2016	Tigveni	Primărie	15
3.	02.03.2016	Domnești	Primărie	14
4.	02.03.2016	Cepari	Cămin cultural	14
5.	02.03.2016	Pietroșani	Cămin cultural	17
6.	03.03.2016	Sălătrucu	Cămin cultural	14
7.	03.03.2016	Albeștii de Argeș	Cămin cultural	14
8.	03.03.2016	Cicănești	Cămin cultural	18
9.	03.03.2016	Valea Danului	Cămin cultural	24
10.	04.03.2016	Corbeni	Primărie	12
11.	04.03.2016	Valea Iașului	Cămin cultural	18
12.	04.03.2016	Arefu	Cămin cultural	16
13.	04.03.2016	Aninoasa	Cămin cultural	16
14.	04.03.2016	Mușătești	Primărie	25
15.	05.03.2016	Vlădești	Cămin cultural	24
16.	05.03.2016	Berevoești	Primărie	15
17.	05.03.2016	Brăduleț	Cămin cultural	16
18.	05.03.2016	Godeni	Primărie	13
19.	05.03.2016	Nucșoara	Cămin cultural	42
TOTAL				353

Descriere: în cadrul acțiunilor s-au prezentat principiile, oportunitățile și rolul implicării comunității în contextul LEADER, principiile PAC și PNDR 2014-2020. Au fost abordate tematici ca: activități care ar trebui dezvoltate, principalele probleme privind condițiile generale de viață, principalele probleme sociale, domeniile de interes în sectorul non-agricol, tipuri de investiții sustenabile, factori care influențează activitatea economică, idei de proiecte, aspecte financiare etc. Implicarea activă a comunităților s-a materializat și prin

utilizarea instrumentului de consultare de tip chestionar, a cărui centralizare a relevat următoarele: lipsa locurilor de muncă, mica industrie și producție în declin, exodul tinerilor cauzat de lipsa unor oportunități pe plan local, minorități locale expuse excluziunii sociale, infrastructură socială deficitară, persoane vârstnice și dependente, lipsa unei valorificări integrate a potențialului teritoriului, procesare deficitară, lipsa pieței de desfacere etc.

Pentru transparență și respectarea dreptului la liberă exprimare, au fost postate anterior fiecărei activități anunțuri în toate UAT componente teritoriului GAL (în punctele de maximă vizibilitate), membrii GAL și beneficiarii SDL 2007-2013 au participat activ la diseminarea informațiilor iar pe www.gal-tinutulposadelor.ro a fost postat calendarul consultărilor.

b) Întâlniri ale partenerilor în trei UAT reprezentative:

Nr. crt.	Data	Localitate	Ora	Tematica
1.	1 martie	Domnești	15.00	Prezentarea analizei diagnostic
2.	31 martie	Valea Iașului	11.00	SWOT și Prezentare draft fișe de măsuri
3.	22 aprilie	Godeni	14.00	Fisemăsuri finale și Validare SDL

c) Organizarea a 6 Grupuri de Lucru Tematice (GLT), cu un număr total de 128 participanți:

Grup de lucru tematic	Data organizării	Locație	Număr participanți	Tematică
GLT 1	23.10.2015	Comuna Domnești	7	Cooperare
GLT 2	13.02.2016	Comuna Domnești	45	Pomicultură, Prelucrare și comercializare, Grupuri producători, Investiții publice
GLT 5	13.02.2016	Comuna Domnești	10	Investiții pentru beneficiari publici
GLT 3	17.02.2016	Comuna Brăduleț	14	Scheme de calitate
GLT 4	21.02.2016	Comuna Corbi	42	Investiții agricole, procesare și marketing
GLT 6	22.04.2016	Comuna Godeni	10	Minorități

La GLT-uri au participat reprezentanți ai USAMV București, DGIA-MADR și experți (George Turtoi - fost secretar de stat în MADR, Constantin Leonte - Terra Nostra Consulting).

d) 1 eveniment de lansare a procesului de elaborare a SDL, în 26.11.2015, în sala mare a C.J. Argeș, cu un număr de 40 participanți (C.J.Argeș, Prefectura Argeș, ADR Sud - Muntenia, CDRJ Argeș, AJOFM Argeș, ISJ Argeș, ARPM Pitești), primării din teritoriul GAL, Universitatea din Pitești, CCI Argeș, ONG-uri din județul Argeș și parteneri GAL care au implementat proiecte finanțate prin FSC 2007-2013, alte organizații din teritoriul GAL cu activitate relevantă la nivel regional și județean în diverse domenii specifice de interes pentru teritoriul GAL) și care a urmărit: realizarea un bilanț al politicilor de dezvoltare locală întreprinse în teritoriul GAL în ultimii 10 ani; concluzii cu privire la impactul implementării proiectelor la nivelul teritoriului GAL; identificarea strategiilor/programelor/politicilor care vizează teritoriul - strategii regionale, strategii județene, strategii FLAG, procesul de implicare în elaborarea SDL, etc.); stabilirea complementarității și sinergiei cu alte strategii existente la nivelul teritoriului; deschiderea teritoriului și pentru alte proiecte finanțabile prin FESI 2014-2020 sau fonduri naționale.

e) Alte acțiuni relevante: echipa de elaborare a SDL a relaționat direct cu reprezentanții ANCOM și MCSI pentru clarificarea unor aspecte privind investițiile în infrastructura în bandă largă, cu Agenția Națională pentru Romi și a fost inițiativa întâlnirii GL Scheme de Calitate, organizat în data 15 ianuarie 2016 la sediul MADR, la care au participat atât reprezentanți ai GAL-urilor cât și ai DGIA -MADR și SLINA AM-PNDR.

În procesul de elaborare a SDL s-a respectat principiul promovării egalității dintre bărbați și femei și a integrării de gen, principiul nediscriminării pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Procesul de animare a teritoriului și de elaborare a SDL este consemnat în documente justificative (minute, procese verbale, chestionare utilizate, instantanee, liste de prezență etc.), care sunt prezentate în **Anexa 6** la SDL - Documente justificative privind animarea.

CAPITOLUL IX: Organizarea viitorului GAL - Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei

Deoarece GAL este responsabil de reușita implementării SDL pentru teritoriul acoperit, desfășurarea eficientă a activității GAL și managementul profesionist cu resurse corespunzătoare sunt o necesitate.

IX.1. Regulamentul de Organizare și Funcționare (ROF) al GAL aferent perioadei de programare 2014-2020 cuprinde toate activitățile ce vor fi desfășurate pe durata de implementare a SDL, inclusiv cele prevăzute în art. 34 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, care se regăsesc și în Planul de acțiune prezentat în *cadrul Cap.VII - Descrierea planului de acțiune*. ROF asigură un cadru de implementare eficientă a SDL.

ROF va fi aprobat prin Hotărâre a AGA, ulterior publicării raportului de selecție a SDL și va conține minim informațiile structurate în următoarele capitole:

- Rolul și funcțiile GAL :
  - va desfășura activități specifice implementării SM 19.4 și 19.3 din PNDR 2014-2020;
  - va exercita următoarele funcții: de strategie, de reglementare, de administrare, de reprezentare și de coordonarea implementării SDL.
- Atribuțiile principale, structura organizatorică și principalele relații ale GAL:
- atribuțiile principale care revin GAL conform art. 34 al Reg.(UE) nr. 1303/2013:
  - consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa proiecte, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor;
  - conceperea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente și a unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 51% din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția prin procedură scrisă;
  - asigurarea, cu ocazia selecționării proiectelor, a coerenței cu SDL, prin prioritizarea proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor SDL;
  - pregătirea și publicarea de cereri de propuneri sau a unei proceduri permanente de depunere de proiecte, inclusiv definirea criteriilor de selecție;
  - primirea și evaluarea cererilor de finanțare;
  - primirea și verificarea conformității cererilor de plată depuse;
  - selectarea proiectelor, stabilirea cuantumului contribuției și prezentarea propunerilor către AFIR pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;
  - monitorizarea implementării SDL și a proiectelor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare a SDL;
  - colaborarea cu alte entități pe plan național și internațional, care au scopuri similare, precum și cu alte organizații indiferent de forma de organizare care participă la programul LEADER;
  - favorizarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL;
  - obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiei și comunităților rurale din teritoriul GAL, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă;
  - promovarea teritoriului GAL și asocierea cu alte regiuni din țară și din UE.
- Structura organizatorică a GAL:
  - Adunarea generală, Consiliul director, Cenzorul;

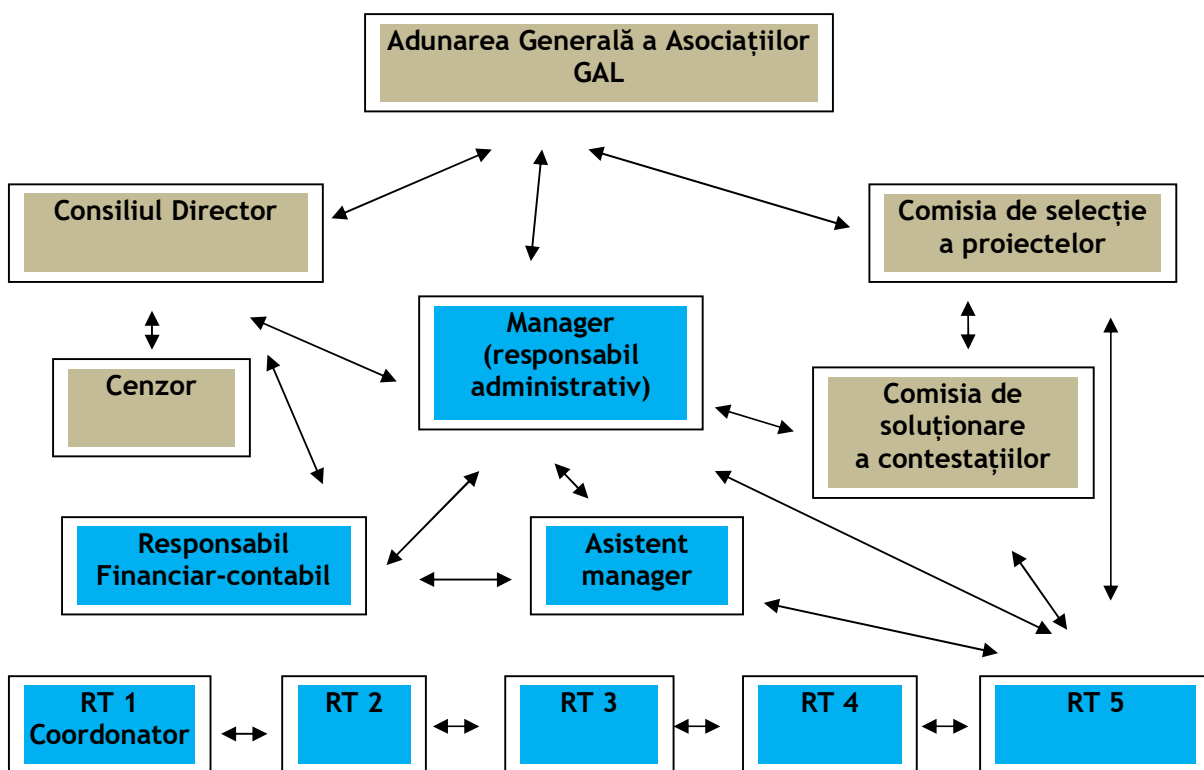
- Comitetul de selecție a proiectelor și Comisia de soluționare a contestațiilor;
- Echipa de implementare a SDL (Compartimentul administrativ și consultanții externi);
- Relațiile funcționale în cadrul GAL.
- Atribuțiile organelor de conducere ale GAL:
  - Atribuțiile Adunării Generale;
  - Atribuțiile Consiliului Director;
  - Atribuțiile cenzorului.
- Atribuțiile Comitetului de selecție și ale Comisiei de soluționare a contestațiilor:
  - regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului de selecție a proiectelor;
  - componența Comitetului de Selecție a proiectelor;
  - regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de soluționare a contestațiilor;
  - componența Comisiei de soluționare a contestațiilor.
- Descrierea funcțiilor administrative:
- Atribuțiile Compartimentului administrativ și organigrama GAL:
  - Manager (responsabil administrativ);
  - Responsabil financiar-contabil;
  - Responsabili tehnici;
  - Asistent manager.
- Serviciile prestate de consultanții externi.
- Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a SDL:
  - experiența anterioară a implementării LEADER și colaborarea cu AM PNDR și AFIR garantează capacitatea parteneriatului de a genera mecanisme eficiente de gestionare, monitorizare, evaluare și control a SDL, care vor fi utilizate de personalul Compartimentului administrativ și vor constitui un tablou de bord ce va asigura controlul îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare rurală ale SDL;
  - pe toată perioada implementării SDL, Compartimentul administrativ va urmări îndeplinirea unor indicatori pe baza analizării unor elemente precum: bilanțul anual al activităților, nivelul de contractare, nivelul de plată etc.;
  - mecanismul de monitorizare va permite luarea unor decizii corecte privind implementarea SDL, rezolvarea în mod operativ a unor probleme, gestionarea resurselor;
  - organele de conducere ale parteneriatului vor controla, verifica și evalua periodic performanța Compartimentului Administrativ în implementarea SDL, inclusiv rata de eroare a evaluării proiectelor depuse la GAL și vor asigura păstrarea capacității administrative pe toată perioada de implementare a SDL;
  - Comitetul de selecție a proiectelor va controla modalitatea prin s-a realizat animarea teritoriului GAL;
  - Compartimentul administrativ are responsabilitatea colectării, înregistrării și stocării informațiilor statistice necesare monitorizării conform fișelor de măsuri și a altor informații necesare monitorizării suplimentare efectuate de AM PNDR.
- Mecanismul de monitorizare a proiectele selectate de GAL.
- Circuitul, evidențiarhivareadocumentelor.
- Incompatibilități, conflicte de interese.
- Dispoziții finale.

La elaborarea ROF se va ține cont și de cadrul procedural aferent implementării SM 19.4 (Ghidul solicitantului și Manualul de procedură) și SM 19.2.

IX.2. Gestionarea SDL - va fi realizată de compartimentul administrativ (echipa de implementare a SDL), ce va avea următoarea componență: 8(opt) persoane angajate cu CIM (minim 4 ore/zi), cu respectarea Codului Muncii, precum și a legislației cu incidență în reglementarea conflictului de interese), conform Organigramei GAL și atribuțiilor ce vor fi detaliate în fișele de post, respectiv:

- a) Manager (responsabil administrativ);
- b) Responsabil financiar-contabil;
- c) Responsabili tehnici - 5 poziții (atribuții cumulate de animare, evaluare și selecție proiecte, monitorizare, verificare conformitate cereri de plată și achiziții publice, repartizate conform atribuțiilor menționate în Anexa 8 la SDL);
- d) Asistent manager;
- e) Consultați externi - pentru serviciile prevăzute în Anexa 8 la SDL.

Organigrama cu personalul propriu este următoarea:

Compartimentul tehnic va asigura funcțiile administrative principale, respectiv:

- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL;
- animarea teritoriului;
- analiza, evaluarea și selecția proiectelor;
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;
- verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția situațiilor în care GAL este beneficiar);
- monitorizarea proiectelor contractate;

- întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- aspecte specific domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.

IX.3. Monitorizarea SDL - asigură colectarea datelor statistice și a indicatorilor de monitorizare conform prevederilor SDL, cuantificarea indicatorilor de realizare stabiliți în fișele măsurilor din SDL atinși de proiectele selectate de GAL relevă progresul, eficiența și eficacitatea SDL în raport cu obiectivele de dezvoltare rurală stabilite.

Monitorizarea se realizează în diferite faze de implementare a SDL și urmărește atingerea unor indicatori ca: număr de apeluri de selecție, număr de evenimente publice de informare, număr de ședințe de selecție, nivel de contractare, rata de eroare a evaluării proiectelor, sume rambursate beneficiarilor, priorități și obiective strategice atinse, etc.

IX.4. Evaluarea și controlul implementării SDL

Conform art. 34 din Reg. (UE) nr. 1303/2013, parteneriatul va elabora:

- un Plan de Evaluare a implementării SDL, în care vor fi descrise tipurile de evaluare, periodicitatea lor, indicatorii planului de evaluare și rezultatele obținute. Acesta va fi un instrument de lucru important și util în deciziile strategice ulterioare ale parteneriatului (realocări de sume în cadrul priorităților, modificări de SDL, performanța personalului propriu al GAL etc.).
- o metodologie de evaluare proprie a implementării SDL, în care va fi descrisă modalitatea de evaluare a implementării SDL de către personalul propriu, în scopul asigurării controlului implementării SDL.

Evaluarea va fi de două tipuri :

- internă: evaluare proprie, având caracter periodic, prin care se urmărește eficiența și eficacitatea implementării SDL și asigurarea unui management adecvat.
- externă: prin servicii externalizate, în două etape - evaluare intermediară (înainte de evaluarea SDL de către AM PNDR) și evaluarea finală.
- La elaborarea ROF se va ține cont și de cadrul procedural aferent implementării SM 19.4 (Ghidul solicitantului și Manualul de procedură) și SM 19.2.

Evaluarea implementării SDL va avea în vedere prevederile *Planului de evaluare a Acordului de Parteneriat*, care fac referire la PNDR 2014-2020 (evaluarea rezultatelor intervențiilor PNDR și a contribuției la domeniile de intervenție în cadrul priorităților de dezvoltare rurală).

Echipa de elaborare a SDL a avut în vedere versiunea din 18 martie 2016 a acestui plan de evaluare, transmisă Comisiei Europene prin sistemul electronic SFC 2014. Astfel, potrivit anexei 1 la planul de evaluare - *Lista orientativă a evaluărilor FESI care urmează a fi realizate în perioada 2014-2020*, evaluările PNDR 2014-2020 cu incidență asupra evaluării SDL sunt planificate astfel încât rapoartele de evaluare să fie disponibile în trimestrul II / 2017 (primul raport) și trimestrul II / 2019 (al doilea raport de evaluare intermediară).

CAPITOLUL X: Planul de finanțare al strategiei

X.1. Valoarea publică totală alocată SDL și algoritmul de calcul pentru valoarea componentei A

Valoarea alocată componentei A a fost calculată funcție de valoarea menționată în Ghidul solicitantului, respectiv **19,84 Euro/locuitor** și **985,37 Euro/km²**, astfel:

Populație RPL 2011 = 61.306 locuitori* x 19,84 euro/loc = 1.216.311 euro

Suprafață teritoriu = 1.772,50 km²* x 985,37 euro/km² = 1.746.568 euro

Total alocare financiară (fără criteriul de calitate) = 2.962.879 euro

din care:

- costuri de funcționare și animare (19,99%) SM 19.4 = 592.279 euro

- implementare acțiuni în cadrul SDL (80,01%) SM 19.2 = 2.370.600 euro

Total alocare financiară (cu criteriul de calitate) = 3.642.429,31 euro din care:

- costuri de funcționare și animare (19,99%) SM 19.4 = 728.122 euro

- implementare acțiuni în cadrul SDL (80,01%) SM 19.2 = 2.914.307,31 euro

Total alocare financiară (cu tranziție) = 4.564.587,08 euro din care:

- costuri de funcționare și animare SM 19.4 = 912.460,96 euro

- implementare acțiuni în cadrul SDL SM 19.2 = 3.652.126.12 euro

X.2. Ierarhizarea priorităților

Rezultatele activităților de consultare a întregului teritoriu, analizarea datelor statistice și a documentelor strategice relevante, transpun un diagnostic fundamentat pe nevoi specifice și adaptate la nivel de priorități și măsuri ce demonstrează necesitatea, oportunitatea și caracterul local al SDL.

Așa cum este descris și în *Cap. IV: Obiective, priorități și domenii de intervenție*, în cadrul Grupurilor și atelierelor de lucru au fost identificate două obiective de dezvoltare rurală cărora le corespund două priorități: **PDR1. Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale** și **PDR2. Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL.**

Ierarhizarea priorităților s-a realizat funcție de numărul de nevoi identificate la care aceasta răspunde (PDR1 răspunde la 9 nevoi, iar PDR 2 răspunde la 7 nevoi), un factor decisiv de prioritizare / ierarhizare fiind numărul de locuri de muncă create (PDR 1 generează, prin măsurile propuse, crearea de locuri de muncă).

X.3. Ierarhizarea Măsurilor în cadrul priorităților și alocarea indicativă pe măsuri

Nevoile și prioritățile teritoriului au fost transpuse în **8 10 Măsuri** (~~5-7~~ Măsuri în cadrul PDR 1 și 3 Măsuri în cadrul PDR 2) ce au caracter inovativ și aduc plus valoare teritoriului, contribuind la obiectivele și domeniile de intervenție identificate în SDL, în conformitate cu cele prevăzute în Reg. (UE) nr.1305/2013. În timp ce Prioritatea 1 a SDL urmărește dezvoltarea sectorului economic în acord cu potențialul teritoriului și resursele umane existente (în special persoane defavorizate și minorități), Prioritatea 2 a SDL vizează competitivitatea agriculturii în strânsă legătură cu stimularea tinerilor și dobândirea unor competențe. Măsurile propuse crează un instrument de dezvoltare compact, complementar și sinergic ce reflectă nevoile teritoriului și demonstrează coerența SDL. Alocarea financiară a urmărit importanța măsurii în cadrul priorității, cum răspunde ea nevoilor identificate, raportarea la indicatorii țintă urmăriți, dacă este justificată și adecvată posibilităților reale de susținere financiară din partea beneficiarilor.

X 4. Corelarea cu analiza diagnostic, SWOT și indicatorii de rezultat

Pe parcursul întregului proces de elaborare a SDL s-a urmărit în oglindă corelarea planului de finanțare a strategiei cu analiza diagnostic, SWOT și indicatorii de rezultat; elementele

analizate, nevoile și indicatorii de rezultat urmăriți se susțin reciproc, conferind SDL o logică a „firului roșu”.

* Conform adresei DJS Argeș nr. 13646 / 4.12.2015

CAPITOLUL XI: Procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL

XI.1. GAL va elabora o procedură de evaluare și selecție a cererilor de finanțare ce va reglementa principalele atribuții ale Comitetului de Selecție a proiectelor (CSP), și anume:

- Primește proiectele înregistrate și evaluate anterior de experții GAL inițial pentru conformitate și eligibilitate;
- Evaluează proiectele raportându-se la obiectivele și prioritățile stabilite în SDL, regăsite în documentele aferente sesiunilor locale și aplică criteriile de selecție adecvate specificului local. CSP va realiza o evaluare documentată care va demonstra temeinicia și imparțialitatea deciziei privind selecția proiectelor;
- Rezultatul analizei se va regăsi în procese verbale de selecție, iar clasificarea proiectelor în rapoarte de selecție, care pot fi intermediare și finale. Rapoartele de selecție vor avea fază intermediară dacă există mai multe proiecte decât fonduri alocate, iar dacă nu, va fi elaborat un singur raport final.

- După semnare, rapoartele de selecție vor fi făcute publice pe site-ul GAL; se vor folosi și alte forme de publicitate, dacă ele sunt prevăzute expres a fi folosite de GAL prin reglementările definite în cadrul national de reglementare, inclusiv pentru demararea sesiunilor;

- Dacă vor exista contestații, ele vor fi soluționate de Comisia de Soluționare a Contestațiilor (CSC); CSP are obligația de a analiza încă o dată proiectele care intră în această categorie și de a înainta CSC decizia sa privind reanalizarea proiectelor. Decizia se va lua aplicând același procedeu de votca al CSP și cu respectarea regimului privind confidențialitatea, imparțialitatea și conflictul de interese. CSP este obligat să publice noul Raport de Selecție care să cuprindă decizia CSC.

Componența Comitetului de Selecție (9 membri)

PARTENERI PUBLICI (22,22 %)		
Partener	Funcția în CS	Tip / Observații
Comuna Domnești	Membru	UAT rural / Titular
Comuna Nucșoara	Membru	UAT rural / Supleant
Comuna Valea Iașului	Membru	UAT rural / Titular
Comuna Mușătești	Membru	UAT rural / Supleant
PARTENERI PRIVAȚI (44,44%)		
Partener	Funcția în CS	Tip / Observații
Asociația Horticola 2009	Președinte	Agricol / Titular
SC Bonjour Expert SRL	Loctiitor	Depozitari/Supleant
SC Frăția Lupilor SRL	Membru	Comerț / Titular
SC Pantis SRL	Membru	Comerț / Supleant
SC Daniki Comimpex SRL	Membru	Producție / Titular
SC Hristo Unico SRL	Membru	Comerț / Supleant
PFA Comandașu Paraschiva	Membru	Meșteșug / Titular
PFA Stoica Daniela	Membru	Servicii / Supleant
SOCIETATE CIVILĂ (33,34 %)		
Partener	Funcția în CS	Tip / Observații
Asociația Valea Soarelui	Membru	Asociație / Titular
Asociația zootehnică Floare de Colț	Membru	Zootehnie/Supleant
Asociația Paraschiva	Membru	Social / Titular
Asociația Crescătorilor de animale Steaua Munților	Membru	Agricol / zootehnie Supleant
Asociația Argeșul de Nord	Membru	Agricol / Titular
Mănăstirea Aninoasa	Membru	Cult / Supleant
PERSOANE FIZICE RELEVANTE - Nu este cazul		

- Rapoartele avizate de CSP și CSC vor fi înaintate echipei administrative a GAL în vederea întocmirii dosarelor administrative ale cererilor de finanțare.

Obligațiile Comitetului de Selecție sunt următoarele:

- să elaboreze rapoarte intermediare de selecție a cererilor de finanțare depuse la GAL, conform criteriilor de selecție și punctajelor din ghidurile solicitantului;
- să respecte Procedura de evaluare și selecție a GAL;
- să ia măsurile necesare pentru a nu fi în situații de conflict de interese;
- să se asigure că ceilalți membri ai CSP nu fac obiectul conflictului de interese;
- să elaboreze raportul final de selecție după expirarea termenului legal de contestații;
- să participe la lucrările CSP sau să delege supleantul în cazul neparticipării;
- să respecte ROF GAL.

Componența Comisiei de Soluționare a Contestațiilor (CSC) este următoarea (5 membri):

PARTENERI PUBLICI (20 %)		
Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
Comuna Aninoasa	Membru	UAT rural/Titular
Comuna Brăduleț	Membru	UAT rural/Supleant
PARTENERI PRIVAȚI (40 %)		
Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
SC Păstrăvăria Cascada Răușor	Membru	Acvacultură/Titular
SC Decor Com Design SRL	Membru	Depozitari/Supleant
Il Mihăilescu Dumitru	Membru	Agricol/Titular
C.M.I. Radu Elena	Membru	Sănătate/Supleant
SOCIETATE CIVILĂ (40 %)		
Partener	Funcția în CS	Tip/Observații
Asociația Măgura Nucșoara	Președinte	Zootehnie/Titular
Asociația pentru sănătate Domnești	Loctiitor	Sănătate/Supleant
Fundația Eco-Montan 2000	Membru	Mediu/Titular
Asociația Turism Argeșean	Membru	Turism/Supleant

Obligațiile CSC sunt:

- să respecte Procedura de soluționare a contestațiilor elaborată la nivelul GAL;
- să analizeze contestațiile în termenul procedural prevăzut în Procedura de soluționare a contestațiilor;
- să elaboreze rapoarte privind

analiza contestației și soluția propusă în urma reevaluării elementelor contestate; să dispună reîntocmirea fișelor de verificare a proiectelor; să elaboreze raportul de contestații; să ia măsurile necesare pentru a nu fi în situații de conflict de interese; să se asigure că ceilalți membri ai CSC nu fac obiectul conflictului de interese; să participe la lucrările CSC sau să delege supleantul în cazul neparticipării; să respecte ROF GAL. La selecția proiectelor/soluționarea contestațiilor, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției/analizei contestației să fie prezenți cel puțin 50% din membrii comitetului de selecție/comisiei de soluționare contestații, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă. Dacă unul dintre proiectele depuse aparține unuia dintre membrii CSP/CSC, persoana/organizația în cauză nu are drept de vot și nu participă la întâlnirea comitetului.

Primirea și înregistrarea cererilor de finanțare se face la sediul GAL. Documentele tehnice și administrative vor fi detaliate în ghidurile solicitantului. Cererile de finanțare vor fi evaluate d.p.d.v. al conformității în aceeași zi, decizia în acest sens fiind comunicată solicitantului. După evaluarea cererilor de finanțare de către personalul GAL, se va întocmi un raport centralizator al cererilor de finanțare conforme și eligibile, care va fi înaintat spre analiză CSP. Rapoartele de selecție vor fi publicate pe site-ul GAL. Procedura de evaluare și selecție a proiectelor și Procedura de soluționare a contestațiilor vor fi elaborate funcție de cadrul procedural de

implementare a SM 19.2 și 19.4. Fiecare membru al CSP și CSC va respecta regulile referitoare la confidențialitate, imparțialitate și conflictele de interese. Vor fi preluate și adaptate principiile de lucru AFIR în ceea ce privește evaluarea / selecția proiectelor.

CAPITOLUL XII: Descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației naționale

Mecanismele eficiente de prevenire, detectare, evitare și reducere a conflictelor de interese pentru Compartimentul Administrativ (CA), partenerii din Comitetul de Selecție a Proiectelor (CSP) și din Comisia de Soluționare a Contestațiilor (CSC) și beneficiarii GAL constau în:

- elaborarea unor proceduri interne de luare a deciziilor și selectare a proiectelor corecte, transparente și responsabile, astfel încât să existe garanția că prin modul de operare al GAL și prin procesul decizional sunt evitate situațiile de conflicte de interese. Prin aceste proceduri vor fi introduse controale eficiente și eficace care vizează să atenueze, printre altele, riscurile inerente legate de posibile conflicte de interese și suprapunerea funcțiilor.
- elaborarea procedurii de evitare a conflictelor de interese în luarea deciziilor și selectare a proiectelor, conform legislației naționale și europene, cu regulile generale în acest domeniu.
- elaborarea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente, cu reguli în materia conflictului de interese din legislația specifică. Membrii CSP și ai CSC angajați în orice fel de relație profesională sau personală cu solicitantul finanțării sau care au interese profesionale sau personale în proiect, pot depune proiecte cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației / interesului respectiv și nu vor participa la selecția proiectelor. Respectarea acestor obligații va fi verificată de conducerea GAL și managerul GAL, înainte de selecția proiectelor.
- regula generală va fi aceea că toți partenerii GAL trebuie să își declare interesul în proiecte și nu trebuie să participe la deciziile care îi privesc direct.
- criteriile obiective de selecție a proiectelor, care să evite conflictele de interese; analiza elementelor non-obiective ale acestor criterii, generate de posibile conflicte de interese.
- votul privind toate deciziile de finanțare la nivelul GAL va fi documentat;
  - impunerea conduitei de prevenire, detectare, evitare și reducere a efectelor conflictelor de interese în implementarea SDL, fără a bloca sau afecta procesul de implementare a SDL;
  - adoptarea măsurilor specifice de prevenire a conflictelor de interese la selecția proiectelor, angajarea personalului în CA, numirea membrilor CSP și CSC, achizițiile publice ale GAL;
  - angajarea personalului CA cu respectarea legislației care se referă la conflictul de interese;
  - în activitatea CSP și CSC se va urmări evitarea conflictelor de interese;
  - se vor elabora reguli de etică profesională a personalului implicat în implementarea SDL și selecția proiectelor, conducerea GAL controlând respectarea lor și a conflictelor de interese;
  - pentru proiectele cu GAL solicitant, se vor lua măsuri de evitare a conflictului de interese;
  - la elaborarea ghidurilor solicitantului pentru măsurile SDL și a apelurilor de proiecte, se va acorda o atenție deosebită evitării posibilelor conflicte de interese;
  - se vor implementa mecanisme eficiente de monitorizare și control a evitării și reducerii conflictelor de interese în activitatea GAL, inclusiv în domeniul achizițiilor publice;
  - în implementarea SDL se vor separa responsabilitățile actorilor implicați în decizia la nivel local, pentru transparența procesului decizional și evitarea conflictelor de interese;
  - se vor controla și revizui mecanismele de evitare a conflictelor de interese în implementare;
  - se vor atenționa beneficiarii privați ai GAL că în cadrul achizițiilor au obligația de a lua toate măsurile pentru evitarea situațiilor ce pot determina apariția conflictelor de interese;
  - vor fi preluate și adaptate principiile de lucru AFIR în separarea funcțiilor în ceea ce privește evaluarea / selecția proiectelor și verificarea conformității cererilor de plată.